

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“, v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XV.

V Celovcu, 10. velikega srpana 1896.

Štev. 22.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi dva

javna shoda

in sicer:

v soboto dne 15. vel. srpana (avgusta) 1896 ob 1/4. uri popoldne

v Rožeku pri g. Košatu

z naslednjim vspeedom:

1. Pozdrav predsednika oziroma pooblaščenca.
2. Zakaj se našemu kmetu slaba godi?
3. Kaj je šola in kakošna mora biti?
4. Razni nasveti.
5. Prosta zabava in petje

in

v nedeljo dne 16. vel. srpana (avgusta) 1896 ob 3. uri popoldne

v Galiciji

ob ugodnem vremenu

na župnijskem prostoru pod lipo, ob neugodnem vremenu pa v župnišči.

Slovenci! Udeležite se teh važnih shodov v prav obilnem številu!

Odbor.

Deželni zbor razpuščen — nove volitve razpisane.

Z najvišjim patentom od 25. malega srpana t. l. je razpuščen deželni zbor koroški in so z ukazom c. kr. dež. vlade koroške od dne 31. mal. srpana, števil. 1256, razpisane občne nove volitve za koroški deželni zbor, kakor sledi: Kmečke občine volijo dne 21. kimovca.

Mesta, trgi in obrtnijski kraji dne 25. kimovca in veliko posestvo dne 29. kimovca.

Za starim deželnim zborom gotovo nobeden pravični in krščanski mož ne bode žaloval. Liberalna večina je skrbela sicer za se, a malo gledala na koristi revnega, zlasti kmečkega prebivalstva ter brezobzirno zavračala vsak predlog, ki je prihajal od krščanske strani, in naj si je bil stavljen tudi za najboljšim namenom. Kdor je zasledoval le površno delovanje našega deželnega zbora, mora temu pritrčiti.

Da se razmere zboljšajo, zato poskrbeti je sedaj odločilni čas. Kakor si bodo koroški volilci sedaj postljali, tako bodo ležali prihodnjih šest let. Kakeršne poslance si bodo sedaj izvolili, takšni jim bodo ukazovali in kovali postave v prihodnjih letih.

Liberalna stranka, liberalni poslanci, in naj se tudi skrivajo pod novimi imeni, niso se obnesli, niso bili prijatelji ljudstvu. Da na njih mesto pridejo novi, krščanski, značajni možje, katerim bo blagor kmetskega stanu res pri srcu, zato naj se združijo krščansko misleči možje cele dežele, ker združeni bodo zmogali.

Na delo tedaj rojaki! Volitve so razpisane; dobro se pripravimo in skrbno se potrudimo, da si izberemo najprej prave in zanesljive volilne može, potem pa prave poslance. — Volitev je silno važna reč, ker poslanci delajo postave, katerim se moramo vsi pokoriti; oni nalagajo davke, ktere moramo vsi nositi. Gotovo pa ni vse eno, kakšne so postave, kako visoki davki se nakladajo. — Skrbeti za dobre volitve, dobre poslance, to je prav domovinska, verska, krščanska dolžnost, zakaj veliko je odvisno od tega, v kakem duhu so narejene postave, ali niso proti Bogu, proti cerkvi, proti postavnim pravicam drugih!

Zató pa, dragi rojaki, pridite vsi k volitvi; kakor jeden mož oddajte svoj glas za poštene, slovenske in krščanske volilne može in poslance. Nobeden naj se ne izgovarja, nihče ne misli, da bo brez njega tudi šlo! Ne tako! Naložene so vam velike dolžnosti, ktere morate nositi; dana vam je pa tudi velika pravica, da si smete zbirati svoje poslance. Poslužujte se torej skrbno te pravice, da si prav uredite in olajšate svoje dolžnosti! Oklenite se slovenske stranke, ktera

vam hoče najboljšo; izvolite si od nje priporočane može, ker ti bodo gotovo skrbeli za vaš pravi blagor. Domovina pričakuje od vas, da vsak stori svojo dolžnost!

Gledé volitev samih opominjamo že danes na to-le:

1. V vsaki občini naj se naši možje družijo že sedaj, da se pogovarjajo o volitvah, volilnih in zaupnih možéh itd. Posebno je paziti, da so vsi volilci tudi res zapisani pri županu v volilni zapisnik, da nobeden ni izpuščen. Vsak kdor plačuje 5 gld. direktne davka in ni bil zavoljo tatvine ali goljufige zaprt, ima volilno pravico. Če je ta ali oni izpuščen, naj se takoj pritoži, da ga vpišejo. Vsaka pomota naj se pravočasno popravi. Če župan noče pomote popraviti, se je hitro pritožiti na c. kr. okr. glavarstvo.

2. Pri izbiranju volilnih mož ni gledati toliko na to, kateri je bolj bogat, veljaven; marveč posebej na to, kdo je najbolj zanesljiv. Kdor se je že obnesel, volite ga zopet; kdor se je pa že enkrat izvil, tega ne volite več. Tedaj ne smete izbirati omahljivcev, liberalcev, šulferajnovcev in sūdmarkijancev.

3. Na dan volitve pridite vsi polnoštevilno k volitvi in izvolite vsi ene in iste može, kateri se vam prej priporočajo. Najboljše je voliti z listki, na ktere so zapisani volilni možje. Nobeden ne sme prej proč iti, preden je volitev končana, da so vsi zopet navzoči, ko bi bilo treba iz kterega koli uzroka v drugič voliti.

4. Sklicujte volilne shode. Takih volilnih shodov, katerih se udeležujejo le samo volilci, ni treba med časom razpisa volitev do časa, ko so se iste izvršile, naznanjati okr. glavarstvom. V slučaju pa, da se dovoli ustop tudi nevolilcem, je treba take shode najmanj tri dni prej naznaniti z vlogo, podpisano od enega ali dveh mož, c. kr. okr. glavarstvu. V tem slučaju so vloge kolekovati s kolekom za 50 kr.

Važne in prepomeljive so za nas posebno letošnje volitve za deželni zbor. Zató, krščanski slovenski možje! Nobeden naj se ne odtegne volitvi, volite vsi, volite dobro, tako kakor vam veva vaš razum in vaša vest, kakor je prav za vaš blagor, zakaj, kakor si boste postljali, tako boste ležali!

Podlistek.

Mojstra Absoloma bas.

(Humoreska.)

V majhnem mestecu R . . . je ob svojem času živel pošten šivar, mož tanke rasti, v obnašanju postrežljiv in tudi prijazen, če ga ni kdo razdražil. Navadno so ga imenovali „mojster Absalom“, a le skrivoma, zakaj, ako bi ga kateri nepremišljenec tako nagovoril, zasolil bi mu gotovo nekaj gorkih besedij. Odkod je dobil šivar ta priimek svetopisemskega Absoloma? Zakaj so ga s tem imenom takó razžalili? Morda je bil podoben Davidovemu sinu, ki je imel čudo lepe lasè? Ne!

Kako se je zgodilo, poslušajte! Naš šivar ni bil posebno dober pevec, a še slabši breknač. V kljub temu je bil v R . . . pevskemu društvu mnogo let z dušo in telesom vnet ud. Pri njegovem shodu ga ni manjkalo; kjer se je razlegala godba, tam se je po otroško veselil. Pri nekem izletu tega društva se mu je pa prigodilo nekaj nenavadnega, kar ga je spravilo v velik strah in neljubo zadrego. Ta zgodbica ga je jezila celo življenje. Nekega solnčnega nedeljskega popoldneva v rožniku, vidimo naše pevsko društvo dohajati v vas J . . . , kjer je bila okusno opravljena gostilna v prijetni senci. Tamkaj so sklenili pevcí se odpocíti in nekoliko v petji vaditi. Vsi položé godbeno orodje po tratini, da morejo zadovoljiti želodec s hladno pijačo. Kakor pa navadno ne ostane pod

solncem nič skrito, kar bi ne bilo očito, tako tudi prihoda godcev vaščanom niso mogli zatajiti.

Vrt, v katerem so naši prijatelji sedeli, se takoj napolni z radovedneži, s starimi in mladimi. Pa nesreča nikdar ne miruje. Med igralnim orodjem ljudje posebno pozornost obračajo na Absolomov veliki bas, ki je bil takorekoč kralj med vsem orodjem, kakor lev med živalimi. Posebno otročad se je čudila velikim goslim — basu. Tudi našemu šivarju je bil ta bas najbolj k srcu priraščen, njegovih glasov se je najbolj veselil.

Šivar je vrlo nalival in praznil kupice, ker ni zamogel videti ne prazne, ne polne kupice. V tem pa se priplazi neki malopridnež do basa in potipa po basu; sliši se kakor bi bobnalo.

Hudobija mu pride na misel — iz žepa potegne nožič in — krah — krah, tri strune so prerezane. Kaj pomaga vpitje in kletva godcev, „kar je storjeno, je storjeno.“ Kaj početi?

Naš junak šivar, kteremu je vse upanje splavalo po vodi, bi se najraje kar na glas razjokal. Tako blizo vabljive pojedine, in v hipu je bilo vse uničeno. Tarnal je ubogi mož in s tem pokazal, kako milo mu je za bas. A takoj mu šine dobra misel v glavo, ki mu daje novo upanje. Spomni se namreč, da ima dobri znanec, učitelj, tri četrt ure od tod, tudi bas. Takoj sklene iti po njega. Imel je srečo; neki pričujoč kmet se ga usmili in mu ponudi svojega konja, s pristavkom: „Moj konj je hiter kot veter, krotek kakor ovčica ter zvest kakor pes; priporočam ga za jahanje.“ Ponudba kmetova je vsem po všeči, razun šivarja. Mislil si je, kaj bo, če — uide? Kaj potem? Vsi zaženo smeh, kričeč: „Ste mož? Nikakor!“

To je bilo odveč. V trenutku sedi mojster Absalom na konjskem hrbtu. Kmet ni lagal. Šivar je srečno prijahal tje in učitelj mu z veseljem posodi bas; pripet je bil velik jermen, ki pri basu ni bil brezpotreben in njegovi teži zelo primeren.

Pazno ga je obesil našemu šivarju čez ramo da je pokrival bas šivarju hrbtišče in se mu je videl samo kvišku štrleči klobuk.

Šivar je čvrsto poganjal mrcino. Ako po pravici rečemo, je bil ponosnejši kakor turški paša, kedar sedi na drago osedlanem konju. Kakšna srčnost proti šivarski bojzljivosti? Kako me bodo moji tovariši občudovali! Tako in jednako je mdroval šivankin mož.

Že daleč je prijahal. Cesta je bila gladka kakor steklovina, ob straneh z drevesi obsajena. Šivar se čuti najsrečnejšega, ponosno se ozira na levo in desno, če ga kdo vidi in občuduje. Ravno danes spoznava besede sv. pisma: „Človek bodi gospodar sveta!“

A kaj se tam nahaja? Zakaj konj vzdiguje ušesi in postaja nemiren? Šivar se ozira naprej in opazi možá, kateri žene kakor se mu dozdeva — tele na vrvi. K njegovi nesreči izpusti ona žival svoje grozne glasove. Nesreča nanese je medvedarja v ono selo, in kar je imel šivar za tele, bilo je pravi — medved. Kakor hitro pa je kosmatinec zagnal neprijeten glas, konj strašno poskoči in zdirja po cesti naprej, da se kar iskre kujejo izpod podkev. Ubogemu šivarju se blišči pred očmi. Ž vsó močjo se poprime konju za grivo, da bi ne padel z njega; miri ga najpopred s prošnjo, potem s kletvijo in rotenjem; vse zastonj. Vsak trenotek je pričakoval, da ga konjska mrha vrže ob tla in ga potepta. A

Kaj hoče katoliška ljudska stranka koroška za deželnozbornske volitve.

Avstrijske dežele in avstrijski narodi naj ostanejo združeni pod presvitlim cesarjem slavno vladajoče habsburške hiše; vsi državljanji naj uživajo enako pravico; hočemo, da se gojijo višje koristi vere, narodov, prave vednosti in resničnega napredka v celi državi, kakor v koroški deželi.

Odločno oporekamo trditvi, da vera s politiko ničesar nima opraviti. Ne zadostuje nam, da zakonodajstvo in uprava ter ljudski zastop krščanske dežele vero samo trpi in le v besedi spoštuje; marveč zahtevamo, da vera tudi res prešinja kakor zasebno tako tudi vse javno življenje, zakonodajstvo, upravo in pravosodstvo. Spoznavamo, da je krščanska vera podlaga poštenosti in čednosti in s tem neobhodno potrebna ljudskemu blagostanju. Posredno in neposredno hočemo se zoperstavljati židovskemu uplivu, kedar in kolikor škoduje v duševnem in gmotnem oziru.

Koroški katoličani, Nemci in Slovenci, spoznavamo, da je božja previdnost ločila ljudi po narodih. Samo krščanska pravičnost more rešiti in odstraniti tudi težave, ki nastajajo vsled tega, ker so na svetu različni narodi. Z ozirom na skupna krščanska načela in iz ljubezni do skupne avstrijske domovine bodo se naši poslanci obeh narodov medsebojno podpirali. Samo ob sebi se razume, da bodo svoje posebne narodne težnje odkritosrčno zastopali. Nad narodnostjo nam je vera; katoliška vera veže avstrijske narode s cesarsko hišo; ravno tista vera bode tudi podlaga miru med Nemci in Slovenci na Koroškem.

V smislu teh splošnih načel naj si koroška kronovina gledé na one stvari, ki pripadajo deželni zboru po ustavnih pravicah, snuje sama dotične postavbe ter se sama upravlja v kolikor tega ne branijo koristi cele države. Občinam naj se razširja samostojni delokrog in deželni odbor naj, kolikor more in sme, upliva tudi na državno zakonodajstvo, v kolikor se to dotika koroških razmer.

Kar pa zadeva posamezne točke in opravke deželnega zbora in odbora, bodo se naši poslanci ozirali na to-le:

I. Deželne potrebščine in javne stavbe.

Ko se ohranjujejo in napravljajo neobhodno potrebne ceste, urejajo potoki in hudourniki ter zboljšajo zemljišča, je skrbeti za to, da se pri tem mejaši preveč ne obložijo. Velike stavbe in krajevne železnice naj se, kedar je le mogoče,

kaj pa bas? Kakor bi bil obseden, skače in bije mojstra po hrbtu. Tudi po kojnskem hrbtu tolče močno, da ta še plašneje v divjih skokih drvi po cesti.

Šivar je zgubil klobuk, kar ne opazi. Sliši smeh, a nič ne porajta. Le jedno željo goji, rešen biti. In glej! Bliža se rešitev! Še nekoliko divjih skokov, in naš junak — visi na drevesu. Kako to mogoče? Celo lahko! Med tem, ko zdivjani konj pridrvi pod košato drevo, se veja zadene ob basov jermen, takó da je naš ubožec na veji obvisel, konj pa izpod njega odbežal.

Razume se samo ob sebi, da si je nameraval sam pomagati, a ni bilo mogoče.

Tako visi šivar drugemu Absolomu jednak na drevesu, med zemljo in nebom, zibajoč se in kričeč na pomoč, dokler ga njegovi tovariši ne rešijo raz neljube vislice. Na pol ometen od prestanega strahu pride naš znanec v gostilno nazaj, kjer z milim glasom prosi svoje tovariše, da bi mu poiskali zgubljeni klobuk, ter bi nikomur ne povedali, kaj se je z njim godilo. Naj ostane skrito, si je želel, ker se je bal, da bi ga ljudje s tem dražili. — Vendar se mu druga prošnja ni uslišala, ker od tega dneva so ga navadno imenovali „mojster Absolom“. Ta priimek mu je ostal k njegovi največi žalosti celo življenje.

Figovo drevo — priča Božja. Rajni škof Ullathon, ki je bil poprej misijonar v Avstraliji, pripovedoval je enkrat sledeči dogodek: Na pokopališču v Sidneju (na Avstralskem) kinča krasno figovo drevo neki grob. To drevo je živa priča božja. Ko je namreč mož, čigar kosti tam počivajo, ležal na smrtni postelji, hotel je umreti, kakor je živel, to je, brez vere, brez Boga. Vse molitve,

zidajo, ne da bi bilo treba zvišati deželnih doklad, z radodarnimi doneski, podporami in drugimi dohodki; vselej mora se gledati na to, da se o pravem času poplača (amortizuje) dolg, ki se je napravil.

II. Deželni dobrodelni zavodi.

V celovski deželni bolnišnici naj se zavoljo boljše in cenejše postrežbe vpeljejo usmiljene sestre; ob času menjave pa se naj ne kratijo pravice drugih. Kolikor le mogoče naj se štedi v obstoječih deželnih dobrodelnih zavodih z denarjem. Kolikor dopuščajo sredstva in kažejo potrebe posameznih okrajev, naj se napravljajo okrajne in občinske bolnišnice. Skupni novi zavodi za celo deželo za slepce, obnemogle, slaboumne in hrome (hiralnice) naj se zidajo na takih krajih, kjer se morejo primerno najceneje postaviti, uravnati in ohraniti.

III. Šola.

Po sklepih avstrijskih katoliških shodov in po skupnem pastirskem listu avstrijskih škofov (1890) želimo in hočemo pred vsem za katoličane katoliške šole, ktere država po svoji pravici nadzoruje. Šole naj se uravnajo drugače za mesta in drugače za deželo, ker so po mestih in po deželi tudi čisto drugačne potrebe, na ktere se mora šola ozirati; dalje hočemo šole, v kterih se otroci poučujejo na podlagi materinega jezika in šole, v kterih se morejo šolarji (ako je potreba) naučiti obeh deželnih jezikov; hočemo, da se bolj odraščena mladina poučuje tudi v gospodarskih in obrtnih stvarih in da šolske oblasti pazijo tudi na obnašanje mladine. Občine naj dobijo večjo pravico pri nastavljanju posameznih učiteljev. Učitelje hočemo gledé njihove službe, plače in povišanja obvarovati vsake samovolje, naj pride od ktere koli strani.

Zahtevamo, da se veronauk zopet vpelje v višje razrede celovške realke in da se poskrbi za veronauk v vseh nadaljevalnih in strokovnih šolah.

IV. Denarno gospodarstvo.

Skrbeti je, da dežela ne izdaja več, kakor ima dohodkov, s tem, da se kolikor le mogoče ne sklepajo stvari, ktere nalagajo vedno večje in težke stroške; poskrbijo naj se tudi novi dohodki, ki davkoplačevalce kolikor mogoče varujejo novih plačil. Ob enem naj se povišajo lastni dohodki deželnih zakladov (fondov) in čim preje zopet doplača domestikalni zaklad; zgodi naj se to z izvanrednimi dohodki, založbami, z dohodki iz prodanih posestev in prihodnjih prebitkov od državnih davkov. Kedar se razdelijo prebitki od državnih davkov, ali ko se izpeljuje nova davčna postava, ali če se volijo davčne komisije ali se pregleduje zemljiško-davčni kataster itd., naj se po vseh okrajih koroške dežele podpirajo v prvi vrsti tisti, ki so v gospodarskem oziru slabejši in torej podpore najbolj potrebni.

V. Narodno gospodarstvo.

V smislu onih socijalnih (družabnih) preosnov, za ktere se potegujejo naši somišljeniki v deželi in državi že skozi desetletja, naj se obrtne in bodoče kmetske zadruge posvetujejo o socijalno-političnih postavah ter jih krajevnim razmeram

vse prošnje in svaritve njegovih sorodnikov so ostale brez vspeha. Kot dobri znanec onega zakrknjenega grešnika bil sem poklican k njegovi smrtni postelji, da bi ga pripravil na večnost. Toda opravil sem ravno toliko, kakor njegovi sorodniki. „Pustite me pri miru, ni nobenega Boga in nobene večnosti“, pravil je trdovratno. Ko sem ga vendar le nadlegoval, odgovoril je zaničljivo: „Veste kaj, kedar umrem, vtaknite figo v moja usta; če bo vzkalila in začela rasti, potem morete verovati, da je Bog“. — Nesrečnež je umrl še tisti dan brez vsega kesa. Odrekel sem mu cerkven pogreb. Njegovi sorodniki pa so res izpolnili njegovo bogokletno željo. Vtaknili so mu v usta figo in na grob so mu dali marmornato ploščo. Minili sta dve leti in kar na enkrat so ljudje zapazili, da se začinja težka marmornata plošča pri glavi rajnega vzdigovati, zmirrom višje, dokler izpod nje ni prirastlo majhno figovo drevesce, ktero je sčasoma vzraslo v močno drevó. Vsak, kdor obišče pokopališče v Sidneju, more se z lastnimi očmi o resničnosti tega dogodka prepričati.

V oblakih „plavega dima“. Kadilci v zvezde kujejo tistega moža, ki jih je naučil iz tobačne rastline napravljati „plavi dim“ in ga puhati v celi svet; „šnofalci“ pa zopet ne morejo dovolj prehaliti tistega moža, ki jih je naučil tlačiti v nos rjavi prašek. In da obojna vrsta obadva moža zelo spoštuje, to se vidi iz tega, kako ju vse posnema. Na sto tisoč metričnih centov tobaka se vsako leto samo pri nas na Avstrijskem spreminja v dim. In v nosove gre nič manj kakor 15.581 metričnih centov „rjavega praška“. Največ se noslja na Primorskem; pride tam namreč 0-30 klg. tobaka na

primerno izpeljujejo. Strokovno znanje in izkušnja mož, združenih v zadrukah, naj se porabi zato, da pride deželni zbor do dobro pripravljenih sklepov, ki se morejo tudi izvršiti. Želimo torej, da se utrdijo lastninske in dedne pravice pri zemljiščih, da se uravnajo trgovinske zadeve in zalaganje vojne; hočemo, da se vendar enkrat reši vprašanje o živinski soli, o lovski in gozdni postavi na korist kmetom, da se razvija posojilništvo in zavarovanje; potegujemo se za to, da se odstranijo terminska trgovina in prekupovanje, sleparsko tekmovanje, ponarejanje jedil in druge občeškodljive krivice. Izobražujejo in nprstveno povzdigujejo naj se posli in učenci v družinah, šolah, pri gospodarstvu in v delavnicah. Delujemo na to, da se znova povzdigneta kmetški in obrtni stan, da pridejo do boljših razmer vsi delavci, zlasti oni, ki so po starosti obnemogli, in da se sploh pospešujejo vse občekoristne naprave.

VI. Občinske zadeve.

Hočemo, da se že obstoječe nprstveno-policijske postavbe in ukazi natančneje izpolnjujejo.

Kedar se pregledujejo blagajnice, kakor tudi o drugih priložnostih, naj deželni odbor občine primerno pouči in jih napeljuje, da in kako naj vsako leto napravljajo natančen račun o dohodkih in stroških; naj varčno gospodarijo s premoženjem, zmanjšujejo dolgove in zlasti za reveže primerno poskrbijo.

Deželni zbor naj primerno vpliva na to, da se nova domovinska postava in postava o prekrbovanju revežev sklene in izvrši po načelu, da je najprej družina dolžna skrbeti za svoje domače, ko se postarajo ter trpijo pomanjkanje; z ozirom na to dolžnost je treba varovati gospodarje, ko prejemajo dedščino. Če je kdo od družine skozi dolga leta ali celo življenje služil na tujem, naj njegov gospodar sam ali združen s svojimi stanovskimi sodrugi skrbi za zavarovanje zoper nezgode in v starosti. Še le konečno preide ista dolžnost na občino, oziroma na deželo in državo.

Deluje naj se tudi zoper prevelika bremena, ki se nalagajo mestnim in kmetskimi občinam v prenešenem delokrogu.

VII. Volilna pravica.

Hočemo, da se vpeljejo neposredne (direktne) volitve za deželni zbor tudi v kmetskih občinah, pa s tajnim glasovanjem; volilni kraji naj bodo občine. Volilni kraji naj se pravično razdelijo in postavno naj se zabrani vsaka zloraba volilne pravice.

Mnogo praktičnih nalog in opravkov čaka deželni zbor. Da se pridno in dobro oskrbujejo, zato naj složno in vzajemno delujejo vsi krščansko in dobro avstrijsko, ter samostojno misleči možje kot volilci in izvoljeni poslanci. Le-ti naj ostanejo z volilci vedno združeni; vsi pa naj pred in po volitvi ne iščejo le koristi za sedanost, marveč naj imajo pred seboj ves zgodovinski razvoj dežele in njenih prebivalcev. Ogrevajo naj se za bla-

jednega prebivalca prav za prav na jeden nos. Najmanj se noslja na Moravskem, v Šleziji, Bukovini in na Stajerskem. Najbolj „nobl“ „šnofajo“ pa prebivalci Nižjega Avstrijskega. To je čisto naravno! Na Dunaju je veliko duha po česnu, to je po židih, najboljšo sredstvo zoper ta duh pa je „nosljanje“. Iz pip šlo je leta 1894.: 226.821. m. centov tobaka v zrak. V tem oziru so Čehi najpridnejši, Dalmatinci pa najbolj nemarni. — Smodek se potrebuje manj kot tobaka, ali za smodek dobi država več denarja. Leta 1894. se je pokadilo 1188 milijonov smodek. Dežela češka stoji zopet na prvem mestu, potem sledi Nižje Avstrijsko in čisto zadaj v kotu kadi Bukovina. Sploh se je l. 1894. prodalo za 42.429.220 gld. smodek. Največ priljubljene so smodčiče (cigarete). Leta 1870. se jih je pokadilo le 17 milijonov; l. 1994. pa že 93 milijonov. Iz smodčič je šlo l. 1894.: 113.917.429 goldinarjev v zrak. Te številke so velikanske. Ako bi kadenje pri nas imelo tak pomen, kakor pri Indijanih, to je, ako bi se kadile „pipe mirú“, potem bi v naši državi moral vladati pač največji „mir“. To bi bilo veselje za nektere „mir“-oljubne prvake koroške! —eč—

Smešničar.

* Dva Pl. . . čana prideta po opravkih v Celovec. Ogledata si najprej mesto, in ko prideta do visokega cerkvenega zvonika, pogleda Jurij na kvišku in reče tovarišu: „Gvaj (glej) gvaj Miha, vrh zvezde na turnu pa ana muha sedi.“ „I pa res,“ pravi Miha, „ravno je gobec odprva, pa vidim, da ima votle zobe.“

gor svojih soobčanov, navdušujejo naj se za višje naloge skupnega življenja. V tem smislu bodo poslanci, katere Vam bomo priporočali, delali za versko, narodno in politično svoje prepričanje, kolikor najbolj znajo in morejo, v svesti si svoje odgovornosti pred Bogom in svetom.

V Celovcu, meseca vel. srpana 1896.

Volilni odbor združene katoliške ljudske stranke na Koroškem.

C. k. deželni šolski nadzornik dr. J. Gobanc je odstopil.

Že v zadnji številki smo poročali na kratko, da naš c. k. dež. šolski nadzornik dr. J. Gobanc stopi v »zasluženi« pokoj. Pravijo, da dr. Gobanc ni zapustil rad in prostovoljno odličnega mesta, na katerem je deloval tako dolgo — nam na škodo.

27 let je dr. Gobanc nadzoroval kot c. k. dež. šolski nadzornik koroške šole. Kako jih je nadzoroval, je le preveč v živem, a nikakor ne blagem spominu koroških Slovencev. Leto 1869. nam je prineslo nove brezverske šolske postave, ki so prinesle tekom let avstrijskim narodom toliko zla. Ono leto nam je prineslo tudi za nadzornika gosp. dr. Gobanca, ki je deloval ves čas čisto v duhu teh, od najvišje cerkvene oblasti obsojenih postav, in ki pri svojem poslovanju ni hotel priznati niti od svitlega cesarja nam danih osnovnih postav, katere določujejo, da imajo pod našim cesarjem čisto jednake pravice vsi narodi in državljani širne Avstrije.

Tekom let je »Mir« le premnogokrat bil prisiljen osvetliti delovanje naših šolskih oblastnih, delo dr. Gobanceve. Prebridko bi bilo, ko bi danes hoteli ponavljati vse! Znano je, kako si je dr. Gobanc znal vzgojiti učitelje, da so zvesto služili njegovim namenom. Kdor tega ni storil, kdor ni delal spletka in agitiral proti katoliški in zlasti proti slovenski stranki, ni prišel naprej in naj si je bil drugače najboljši mož! Hočete dokazov? Podali so jih učitelji sami v onem famoznem članku bivšega učiteljskega lista, kjer so očitali gotovim krogom »nadzorovanje«, in dokazali, kako se je zastoj trudil, brez pripoznanja, kdor ni hotel slepo hlapčevati in klečeplaziti. Samomorji med učitelji so zato najbolj kričeči dokaz, kakor je izborno dokazal pokojni posl. Klun še v zadnjem svojem govoru o koroškem šolstvu.

Dr. Gobanc nikoli ni hotel priznati 19. člena naših državnih osnovnih postav; on ni hotel pripoznati, da ima Slovenec in slovenščina pravico do obstanka tudi še na Koroškem; to stran Karavank nimamo mi nič iskati, rekel je ta gospod. No, dr. Gobanc je šel, ne drage volje, v zasluženi pokoj; koroški Slovenci pa le še živimo in se gibljemo tudi to stran Karavank. Ali ni to značilno?!

Dolga leta smo prosili koroški Slovenci za slovenske šole, t. j. za take, v katerih naj bi se poučevalo na jedino pravi podlagi, v materinem jeziku. Pa vse prošnje, pritožbe, prizivi itd. so odleteli ob dr. Gobancu, kakor bob ob steni. Skozi leta so take prošnje počivale pri njem, potem pa jih je zavrnil s kakim ničevim razlogom, katerega je staknil s pomočjo svojih zvestih pomagačev učiteljev. Načela, ki so pripoznana povsod in vselej, da se otrok more dobro šolati le na podlagi materinščine, ni pripoznal dr. Gobanc. Kjer in kakor je le mogel, je zatiral slovenščino, jej zabranil vstop v šole in vsiljeval čisto slovenskim otrokom čisto tuj, nerazumljiv jezik. Rane, ki jih je vsekaj s tem koroškim Slovincem, se bodo le težko zacelile.

Dr. Gobanc je šel; sedaj je vprašanje, kedo pride za njim. Bogni bodi potoženo, da moramo imeti le malo ali pa nič upanja, da bi se vsaj sedaj obrnilo na bolje, da se moramo bati, da odstopi sicer dr. Gobanc, a ostane kvarljivi Gobancev duh. Listi pišejo, da pride na Gobancevo mesto ravnatelj g. P. Končnik iz Celja. Ta mož pa se je v Celji pokazal vselej pravega nasprotnika slovenskih dijakov; on je po svojem mišljenju naš nasprotnik, ne moremo torej pričakovati, da bode pravičen koroškim Slovincem. In pravičnega moža pričakujemo na mesto dež. šolskega nadzornika; moža, ki bo spoštoval in izvrševal cesarske in božje zapovedi, ki bo pravičen na vse strani. Le jedno zahtevamo, da bodi novi mož res sposoben za važno mesto in da svojo službo izpolnjuje vestno in skrbno po postavi na vse strani, a da ne uganja enostranske politične agitacije, sam in po svojih pomagačih, kakor je gledé šolstva šlo doslej. Ako se tako strankarsko postopanje ne zabrani, potem se nam je bati za prihodnji zarod; potem se ne bode glasilo le od sinje Adrije, namreč tudi od deroče Drave: »Morituri vos salutant«.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za velikovško šolo.) V „Miru“ štev. 13. do 21. t. l. izkazani zneski v skupni svoti 754 kron 30 beličev odposlali so se dne 29. mal. srpana v korist velikovške šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani po poštnem položnem listu štev. 11. — Na dekanjski konferenci v Dobrlivesi so darovali dne 3. t. m. za slovensko velikovško šolo č. g. g.: župnik Jožef Kocič v Štebnu 20 kron, župnik Franc Lenc v Železni Kapli 4 krone, župnik Jurij Traun na Obirskem 2 kroni, župnik Jakob Seebacher v Opačah 2 kroni, župnik Matija Nessler v Galiciji 2 kroni, župnik Franc Mihel v Šent-Lipšu 2 kroni, župnik Janez Boštjančič v Kamenu 4 krone, mornarski kapelan Anton Pipan 4 krone, provizor Jože Rozman v Šmarjeti 4 krone, župnik Albert Eichholzer v Globasnici 2 kroni, stolni kaplan M. Ražun v Celovcu 2 kroni, kaplan Henrik Smažik v Dobrlivesi 2 kroni, župnik Štefan Lasnik v St. Vidu 2 kroni, profesor Blaž Kraigher v Helsingforsu v Finlandu 4 krone, župnik Balant Sumah v Šmihelu pri Pliberku 6 kron, komendant in župnik Matej Servicelj na Reberci 8 kron; rodoljubi, dne 6. t. m. na slavlju 88letnice mil. gosp. prošta Lovro Serajnika v Tinjah zbrani 41 kron 30 beličev; č. g. g. duhovni pliberske dekanije pri pastoralni konferenci dne 4. vel. srpana v Pliberku zbrani 61 kron; dr. Al. Cigoj O. S. B., profesor bogoslovja v Celovcu, 4 krone; J. Rozman, provizor v Šmarjeti pri Velikovu, 2 kroni; Jožef Karnavs kmet v Grebinjskem Klostru, 2 kroni. Skupaj 180 kron 30 beličev. — Prizrčna hvala. Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (N a z n a n i l o.) Pripravljalni odbor za odkritje nagrobnega spomenika preblagemu rajnemu prof. Josipu Lendovškemu je sklenil, odkritje taistega prirediti v dan 31. vel. srpana t. l. Delovanje in neumoren trud vrlega pokojnika za gmoten in dušen uspeh slovenskega Korotana znan je po celem Slovenskem; ni nam tedaj treba o tem obširneje govoriti. Zadostuje naj za danes kratek poziv na Slovenke in Slovence vseh naših pokrajin, da se tega slavnostnega dne udeležijo v kar največjem številu! Slovenski Korotan bode dne 31. vel. srpana jednemu svojih prvobornih skazal čut globoke, prizrčne hvalečnosti; do cela poravnati mu ne more nikdar dolga, kojega si je rajnik stekel za svoj narod. Zlata in srebra po največ Slovenci nimamo, to pa, kar imamo, položimo na grob prof. Lendovškega — svojo hvalečnost! Vzlasti pa mi koroški Slovenci ne zamudimo te prilike, dvignimo se 31. vel. srpana in trumoma poromajmo ta dan na severno slovensko mejo — v Dvor nad Vrbo! Slovenske občine na Koroškem, odpošljite če le količkaj mogoče svoje posebne zastopnike k tej slavnosti! Obilna udeležba bo nam najlepši dokaz, da pokojnik, kojega hočemo slaviti, svojega življenja najboljših močij ni zrtvoval zaman, temveč da je seme narodnega probujenja, koje je on tako marljivo in vztrajno vejal po naši lepi slovenski zemlji, pognalo že globoke koreninice in korenine v naših srcih in obeta že prav lepega in obilnega sadu! S tem tudi hkrati na najdostojnejši način zavrnemo tiste, kateri še vedno nočejo videti in priznavati, da slovenski Korotan gre na dan! — Toliko za danes! Obširen in natančen program pričemo v bodoči številki „Mira“. Le to pristavimo že danes, da bode isti dan (31. vel. srpana) imela v Dvoru tudi podružnica sv. Cirila in Metoda za Rožek in okolico svoj letni občni zbor, pri kojem bodo, kakor se nam poroča, prisotni tudi prvomestnik naše slov. šolske družbe gosp. vodja Tomo Zupan in več drugih gospodov odbornikov. Obljubilo se nam je tudi, da bodo pri cerkveni slavnosti in potem pri zborovanju sodelovali izborni pevci z lepim slovenskim petjem. Pričakovati smemo tedaj, da bo slovesnost prav veličastna in bo vsak, kdor se je bode udeležil, nesel seboj prijetnih spominov in novega krepila in bodrila za bodoče delovanje! Torej v Dvor 31. vel. srpana!

Iz celovške okolice. (P r e m i š l j e v a n j e.) Osoda me je zanesla te dni v visoki in planinski Korotan. Nisem pa prišel kot razvajeni letoviščar ali radovedni opazovatelj, vendar pa sem premenil zrak in tudi kaj zanimivega videl. Nisem mislil, da bom na Koroškem videl toliko lepih krajev. Rožna in ziljska dolina sta zares »radost oči«. Tudi narod po njiju je lep, čvrst in dober, je slovenski. Ali premehek je Slovenec povsod, tako tudi na Koroškem. Drugače bi se ne toliko rad posluževal, občujoč s tujcem, tujega jezika. Marsikje sem to nepotrebo opažal in težko mi je bilo! Lačni tujec pa, ki ima vajeti vse dežele v rokah, pritiska v uradih, šolah itd. na nezavednega Slovence, naj bi mu prodal kri in meso svoje, zemljo in grobove svojih dedov. Toda tudi tu se že vidi potrebna reakcija; v marsikterih prsih plamt ogenj narodne ljubezni. Kvišku bratje, ne omagajte! vedite, »da ste tudi vi Slovani, priča duh, srce in stan!« Lepo zemljo, katero tisočletja posedate in katero ste s svojo krvjo ogreli in po svoje krstili, ne dajajte tuje v last! Slovenska zavest in ponos vam tega ne dopuščaj! — Letos je prišlo mnogo slovenskih učiteljev s Primorskega na orožne vaje v Celovec k 7. pešpolku. Ti narodni delavci so se ob prostih urah tam pa tam pokazali v okolici med ljudstvom, kteremu se je dobro zdelo videti slovenske sine učitelje. Kako se vojaku godi, ve marsikdo predobro, a kako se učiteljem pri vajah

godi, je bolje, da molčimo. Saj je že žalostno za naš čas, da snedo učitelju tistih šest tednov počitnic, ko mora vse leto naporno delovati v šoli in drugod. Ni ga, ki bi se z vspehom potegnil za učiteljstvo? V gmotnem obziru je nič. O počitnicah naj nosi v vročini in prahu po kakih 20 kilogramov na hrbtu, da se »razvedri in utrdi« (!). To je menda tudi znamenje časa, pa prav žalostnega časa 19. stoletja! Jeden, ki je poskusil.

Iz Šent-Ilja na Dravi. (Sijajno politično zborovanje.) O zadnjem shodu smo prejeli še drugo poročilo, kteremu povzamemo sledeče: To je dan, ki ga je Gospod napravil, šlo je od ust do ust pri sijajnem shodu, ki ga je naredilo katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem dne 19. t. m. v Šent-Ilji na Dravi. Veselja kipelo je rodoljubu srcé; radosti igrala mu je solzica v očéh, ko se je okoli sebe oziral in videl toliko število zbranih domoljubnih kmetov od blizu in daleč, od Škofič, Logavesi, Šent-Ilja in Rožeka — ja še celo iz sedaj se probujajočih daljnih Gozdanj so prispeli rodoljubi. Če sta bila prejšnja politična shoda v Konatečah in v Gozdanjih imenitna radi toliko zbranega ljudstva, se ta shod, kar se tiče števila, sme onima primerjati. Saj je vendar samih kmetov bilo nad 300. Nihče jih ni z bičem sem priganjal, marveč udali so se svojemu srčenemu nagonu, ki jih je v naš lepi Šent-Ilj pripeljal. Z veseljem tedaj je zbrani narod mogel pozdraviti gosp. župnik Gabron, ki je kot pooblaščenec točno ob 4. uri otvoril zborovanje. Ko se je pomen shodu razložil in ljudstvo se opominjalo, naj vstrajno in mirno poslušajo gospode govornike in da se naj, če bi slučajno kakšni razgrajalci, kakor v Gozdanjah bili med poslušalci, potem javijo za besedo in povejo svoje mnenje, je poprijel za besedo g. dr. B. V eno uro trajajočem govoru govoril je o kmetškemu ljudstvu škodljivih postavah, katere so vse le liberalci napravili. Da bi se časi za kmeta zboljšali, treba paziti, komu se dá posebno pri volitvah svoj glas in svoje zaupanje, poslušati je treba svoje prave učitelje in voditelje. Za g. dr. B. nastopil je naš znani ljudski govornik Kandut, posestnik iz podjunske doline. Govoril je prav zanimivo, vse ga je pazljivo poslušalo, zlasti ker je znal svoj govor z marsiktero šaljivo besedo zasoliti. Pri prosti zabavi razveseljevali so nas vrli bilčovski pevci, ki so nam peli prav lepo narodne in umetne pesmi. Napitnica se je vršila za napitnico. Naj omenjam tu napitnico č. g. Primožiču in Zabltniku in zdravici, ki jo je napravil vrli rodoljub Vospernik iz Jezerca gg. govornikom in kmetom, opominjajoč zlasti slednje njih dolžnosti in ljubezni do domovine. Slava in hvala tedaj č. g. župnikoma Zabltniku in Primožiču za njun trud in požrtvovalnost. Slava gg. pevcem iz Bilčovsa, posebno njihovemu pevovodju č. g. Vintarju. Pozabiti ne smemo tudi gostilničarju g. Mösslacherju izreči našo posebno zahvalo za krasno okinanje dvorane in svoje hiše in za dobro postrežbo. Hvala in slava Vam šent-ilječanom in okoličanom, ki ste se v takem ogromnem številu shoda udeležili. Vtisnimo si pa vsi globoko v srce zlate nauke, ki smo jih čuli. Dolžnost vsakega izmed nas je zdaj, zaspane še buditi, zgubljenih iskati, dvomljivcem prav svetoovati, vsem pa srčnost vdihovati. Stari slovenski pesnik pravi: »Biti slovenske krvi, bodi Slovincu — bodi nam vsem — ponos«. — Sijajen je bil shod, kaj čuda, da je zlezal nasprotnikom v — želodec, in da dajajo sedaj odduška svoji jezi v strupenih dopisih v liberalnih listih beljaških in celovških. Posebno beljaške »Kärntner Nachrichten« ostudno napadajo gg. govornike in udeležence shoda, jih denuncirajo na višjem mestu in tako kažejo svoje »blago srce«. Za tako pisavo pa se razsodni, pametni ljudje že davno ne menijo več. Prešli so že davno časi, ko so nas strahovali časnikarski liberalni dopisuni. Kje je nasprotno ovaduhe iskati, ni težko uganiti. Sram jih bodi!

Iz Skočidola. (Nova maša.) Dne 26. mal. srpana t. l. je bil za nas posebno slovesen praznik. Toliko resnega ljudstva nisi že dolgo videl v Skočidolu. Saj je naš rojak č. g. Andrej Romauch obhajal tu svojo novo mašo. 40 let ni bilo pri nas take slavnosti, kajti zadnji, ki je pri nas kot naš rojak imel svojo novo mašo, bil je sedanji č. g. prošt Jan. Marinič v Dobrlivesi. Šolal se je naš novomašnik v Beljaku, kjer je imel za profesorja nepozabnega rajnega g. Lendovškega. Razun gg. dekana in novomašnika Smoleja bilo je več gospodov bogoslovcev navzočih pri slovesnosti. Slavnostni govor imel je č. g. deželni poslanec Einspieler, ki je izborno slikal duhovnika kot dušnega pastirja, zdravnika — in svetovalca. Težko je nam sicer pri sreci, ko pojde naš rojak daleč od nas, a upanje imamo, da se kmalu spet povrne med svoje, med kterimi biti želi. Bog daj čast. g. novomašniku Romauchu obilo blagoslova in sreče, da bi mogel vspešno delovati v korist cerkvi in svojemu ljudstvu.

Iz Golšovega pri Žihpoljah.* (Novi zvonovi.) Dne 28. rožnika je bil za Golšovo dan

*) Slučajno zaostalo.

slavnosti in veselja, kterege se bodemo vedno spominjali. Dobili smo namreč dva nova zvonova, ktera so nam ta dan mil. g. knezoškof slovesno blagoslovili. Na sv. Janeza dan smo jih pripeljali iz Celovca. Vse je zvonove veselo sprejelo. Za blagoslovljenje zvonov so fantje napravili dva slavoloka, deklice so spletle vencev in skoz celo vas so bili zasajeni mlaji ter tudi zastave so vihrale raz strehe in iz zvonika. Dne 28. rožnika ob pol osmi uri so se pripeljali mil. g. knezoškof. Sprejelo jih je silno veliko ljudstva. Gospod župnik so jih nagovorili in zahvalili, da so nam toliko čast skazali ter se potrudili nam zvonove blagosloviti. Gosp. knezoškof so tudi odgovorili in se zahvalili farmanom za toliko požrtvovalnost. Po tihi sv. maši so mil. knezoškof blagoslovili zvonove, potem je bila pridiga, ktero so imeli č. g. župnik glinjski, Flor. Izop. Med pridigo so se zvonovi potegnili v zvonik. Za tem je sledila peta sv. maša, ktero so darovali č. g. stolni kaplan Matej Ražun in še dva druga gospoda iz Celovca. Prišli so tudi č. gosp. Jan. Vidovic, župnik na Radišah, in č. gosp. dekan Jan. Müller. Popoldne okoli 1. ure oglasili so se prvokrat zvonovi. Okoli 1/2 3. ure so se odpeljali gospod knezoškof, ob treh je bil slovesen blagoslov in zahvalna pesem; z ginjenim srcem smo se zahvalili Bogu, da je vse dobro izšlo. Zvonove nam je vlil c. k. dvorni zvonar Peter Hilzer v Dunajskem Novem mestu v popolno zadovoljnost. Veliki zvon tehta 20 starih centov in 14 funtov, drugi tehta blizo 9 centov. Staneta 2504 gold. Drugega popravila je bilo okoli 300 gld. To je velika svôta za majhno faro Golšovo. Srčna zahvala č. g. župniku Šimenu Čemerju za ves trud, ki so ga imeli za blagor cerkve. Zahvala tudi vsem farmanom, ki so pripomogli z denarjem in z vožnjo, da so se zamogli napraviti taki zvonovi. Posebno srčna zahvala in „Bog povni“, Kosovej in Zečevaj rodovini za njih veliko pomoč, vč. gosp. komendantu in župniku na Reberci Mateju Serveceljnu pa za blagodušni dar 200 gld. Nesreča se hvala Bogu ni nobena prigodila, vse je dobro izšlo, razun da so neki poredneži dve zastavi raztrgali, eno koroško in eno cesarsko; kakor se sliši, je to pač liberalnih pobalinov delo in dokaz njih omike.

Iz Kaple ob Dravi. (Nova maša.) Vsak Slovenec, ki ima v svojem srcu le še nekaj vesti in zavednosti, časti in spoštuje kmetsko hišo; saj vé, da je kmetska hiša temelj, na katerem sloni skoraj vse kar je slovenskega. Tam tekle so zibelke znamenitih mož, ki slovijo ne le po slovenskem in slovanskem, ampak tudi po drugem svetu, tam rodili so so veleumi, umetniki, bojevalci za najsvetejše pravice, ki so vsi pokazali in še kažejo svetu, da narod slovenski zasluži lepšo bodočnost in da jo bo tudi imel. V najlepši slavi je pa kmetska hiša, če si je domači sin srečno priboril venec nove maše, če je vstopil v stan, ki je posebno na Koroškem skoraj edini pravi prijatelj kmetske hiše, — ljubljene domačije — če je postal duhovnik Gospodov. Tak vesel praznik obhajal se je dne 26. mal. srpana na Strugi v rožni dolini, ko je prvič daroval sv. mašo daleč na okrog priljubljeni gospod Štefan Singer iz spoštovane Helfarjeve hiše. Ogromna udeležitev pokazala je, kakor lansko leto, da ima ljudstvo slovenske duhovnike globoko v svojem srcu, naj jih sovražniki skušajo še tako črniti in zaničevati. Posebno počastili pa so slovesnost velerodna gospa grofica in gospod grof Oskar Christalnigg. Tudi čez to visoko rodbino spravili so se liberalni jeziki, ki ničesar dobrega ne pustijo pri miru. Ker se namreč ne sramujejo sv. vere, z ljudstvom prijazno občujé, jo napadajo v ostudnih člankih, po svojih neolikanih govorih; pozabijo pa samo to, da se s tem sami obsodijo. Kar pa je slavnosti dalo posebno svečano lice, bilo je petje borovskih slovenskih pevcev. Da so v Borovljah doma dobri glasovi, se davno vé; toda dolgo se je čulo, da tam gospoduje le nemška pesem, nemški glasovi. A kdor je bil navzoč pri tej slavnosti, prepričati se je moral, da tam zopet doni tudi slovenska pesem in da krasno doni! To je pač glas, ki pride iz srca in ki mora najti tudi pot do src drugih, glas tako čist in močan, da bi ga človek kar vedno poslušal. Želeti bi le bilo, da bi gg. pevci vstrajali in nastopili tudi drugod, sebi v slavo, drugim pa v srčno radost. Slavnostno pridigo je govoril č. g. kaplan Rozman, ki je v daljšem govoru pojasneval vzvišenost duhovniškega stanú ter pokazal, kako duhovnik kot poslanec božji oznanjuje besedo božjo, deli skrivnosti božje in kot duhovni pastir vodi vernike. Besede so vsem navzočim očividno segale do srca. — Kar so toraj daleč na okrog oznanjevali topiči, kar so kazale slovenske trobojne zastave, to čutili so posebno tisti, ki so udeležili se slavnosti, da je bil namreč to vesel slovenski dan, Gospodov dan! Gospodu novomašniku pa kličemo: „Na mnogaja leta!“

Iz Tinj. (Godovanje.) To vam je bil lep dan, kojega so praznovala divne Tinje 6. velikega srpana t. l.! Bil je to dan, kterege je bil Gospod

vesel! Vesela družba odličnih národnjakov raznih stanov zbrala se je bila le-tu, da se pokloni starosti koroške duhovščine, iskrenemu rodoljubu mil. gospodu proštu Lovru Serajniku ob njegovem 88. imendanu! Dan godu našega g. prošta postal je nam koroškim Slovincem takorekoč národen praznik. Vsako leto zbere se na ta dan v gostoljubni hiši g. prošta cvet slovenske koroške inteligencije, da se veseli in raduje z g. slavljencem ter ob njegovi uprav mladeniški čistosti in jakosti navdahne novega navdušenja za sveto slovensko národno stvar. Pogled na življenje in delovanje vrliga slovenskega rodoljuba je mlademu naraščaju najboljše krepilo in bodrilo k vstrajnemu nadaljnemu delu! Ako bi mil. g. prošt Serajnik ne imeli nobenih drugih zaslug, bili bi jim morali že raditega hvaležni, ker nas leto za letom ob priliki svojega godu zbirajo okrog sebe in navdušujejo k ponosnemu, plodovitemu delovanju za vero, dom in cesarja! Zato pa kličemo z dna svojega srca: Bog ohrani in živi mil. gosp. prošta Serajnika še prav mnogo let!

Iz Št. Štefana pri Velikovcu. (Novi maši.) Veliko veselje je Bog pripravil svojemu vernemu ljudstvu. Dve jako lepi primiciji v naši dekaniji zaporedoma v sesečini, obe na prostem pod lipo! Dne 26. mal. srpana je obhajal v Šmarjeti pri Velikovcu novo mašo č. g. J. Sporn na prostornem farovškem vrtu. Ljudstva se je zbralo preogromna množica, pravijo nad 2500 ljudij. Pridigovali so vneto in krepko č. g. vikar Val. Podgorc o vzvišenosti in poklicu duhovskega stanú. Vse se je vršilo v najboljšem redu. — Naš primicijant, č. g. Mat. Riepl, je sin ubogih pobožnih starišev, ki je gotovo po božji milosti, največ z dobroto rajnega g. župnika Kollerja in seve tudi s svojim trudom srečno prišel v ta visoki stan. Veselje naše bilo je veliko, splošno, zato ni manjkalo vencev, kinča, priprav za mizo i. dr. več. Duhovni oče je Rožanc iz Djekš, duhovna mati župnika Kollerja žlahte in še ena druga. Pridigali so krepko in izvrstno preč. g. dr. Al. Cigoj kot prijatelj novomašnikovega dobrotnika, razlagajoč svetost, imenitnost sv. maše in pa trpljenje duhovnika, ki se mora Bogu darovati, kakor se Bog v njegovih rokah za svet daruje. Spoznajte torej, kaj bode odslej novomašnik opravljaj na oltarji in spoštujte njegov sveti stan, če tudi bi na katerem ne bilo spoštovanja vredno — to je bil umesten nauk pridige. Primicijantu so čestitali, ga opomnili na prihodnost ter mu pokazali vir tolažbe — tabernakelj. Petje so oskrbeli za cerkveno pesem vneta vč. g. župnik Korman iz Klostra. Pri sv. maši so krepko peli latinsko mašo Lavtižarjevo in jo spremljali na harmoniji. Pa so nam tudi pri obedu zapeli mnogo slovenskih, da jih še tu nismo nikoli slišali tako lepo peti. Pri obedu napili so prvi g. dr. Cigoj primicijantu, potem „glavam“, tistim ki so za truplo skrbeli, družicam. Dopadla se je zlasti ta: Župnik vpraša: Tone zakaj moramo bolj skrbeti, za truplo ali dušo? Tone odgovori: za truplo, in ko mu ugovarjajo, reče: ja, če za truplo ne skrbimo, pa duša uide — — — V imenu navzočih učencev je njih eden napil g. profesorju dr. Cigoju, ki nas še obiščejo radi, „ut vivat in saecula saeculorum“. Odgovor je bil hitro od vseh strani: „Amen, Amen!“ Čast in hvala Bogu za lepo vreme, ki je jasno pokazal, da ne pusti primicije dežu kaziti. Se senco je nam naredil.

Iz Šmarjete pri Velikovcu. (Nalivi in toča.) Hudo je bilo za nas jutro 6. vel. srpana. Prej je bil jasen, mil večer. Po polnoči pa je začelo grmeti in bliskati, kakor letos še ni bliskalo. Večkrat se je vlil močen dež, ob 4. uri zjutraj pa se je vsula suha toča. Letela je precej časa tako močno, da je bilo strah poslušati šumenje. Ležalo je toče, kakor bi pobelil sneg. Škode je napravila precej v vrtovih in zlasti na drevju in sadju, ktero je zelo oklestila. Nalivi in huda ura je trpelo dobro pol tretjo uro.

Iz Vogrč. (Predavanje.) V nedeljo 26. mal. srpana je bil za naš kraj blag dan. Obiskal nas je namreč g. dr. E. Kramar in poučeval o gospodarskih zadevah. Poslušalcev obojnega spola in vsake starosti se je tako obilno nabralo, da se je tudi gospod govornik jako pohvalno izrekel, češ: na mnogih krajih sem že poučeval, pa le malo kje toliko ukaželjnega ljudstva našel, kakor ravno v tej vasi. Črez dve uri nam je o gospodarskih zadevah govoril, zlasti o sadjereji in gleštanju mošta. Po končanem uku sta mu iz srca izviraajočo zahvalo izrekla posestnik g. Andrej Breznik v imenu vseh vaščanov, občinski tajnik g. F. Kandut pa v imenu došlih nam ljubih sosednih faranov. Gospod doktor nam je obljubil, da nas prilično vnovič obišče. Dal Bog! gospod govornik pa blagovoli sprejeti za obilni trud in lepe nauke najtoplejšo zahvalo, ktero mu očitno izrekamo hvaležni Vogrjani.

Iz Pliberka. (Volitev.) Pri današnji volitvi v predstojništvo blaške občine so bili voljeni gg. Gašper Kumer p. d. Rožič iz Repel za župana; Lovrenc Pestotnik p. d. Mlinar iz Komelna, in po-

prejšni župan, ki sedaj ni bil volje težavne službe vnovič sprejeti, Gregor Krištan iz Blata, za občinska svetovalca. Vsi trije so prav spoštovani in za blagor občine vneta možje, ki imajo srce in blago voljo pomagati nam trpinom, ki smo s tolikimi plačili obloženi. Naj jih podpirajo v težavnem delu jekleno zdravje, božja pomoč in vstrajna vzajemnost tovarišev gospodov odbornikov!

Iz Kranjske gore. (Nova maša.) Kranjska gora že dolgo časa ni obhajala toliko slovesnega dneva, kakor je bil to drugi dan meseca velikega srpana t. l. Obhajal je namreč naš rojak č. g. Iv. Smolej daritev prve sv. maše. Kranjska gora oblekla se je zato v lepo, praznično obleko; od daleč že zapazil si raz raznih hiš in poslopij, posebno župnišča in župne cerkve, vihrali poleg cesarskih velikanske slovenske trobojnice. Župnišče in župna cerkev bila sta kakor v enem zelenji in cveticah. Že prejšnji dan je močni topov grom razlegal se po celi kranjskogorski dolini ter vabil vse — razumnštvo in prosti národ — v našo divno gorsko vas. In zares, ko napoči veselja dan, videli smo v velikanski iz župnišča v cerkev se pomikajoči procesiji zastopano skoraj vso gospodo in prosti národ iz Kranjske gore in cele doline. Združena je bila posvetna in duhovna gospôda s prostim národom; kaj lep prizor to, naj bi le se večkrat tudi po drugod tako složen in jedin pojavljaj. Pridigoval je čast. g. Gabron, župnik iz Koroškega, in pevci iz Ljubljane so peli lepo latinsko mašo. Cerkevne slovesnosti udeležilo se je razun domačega župnika č. g. Žlogarja več nego 12 duhovnikov — med njimi tudi č. gg. profesorja Tomo Zupan in dr. Svetina iz Ljubljane. Pri slavnostnem obedu, kterege se je več nego 150 oseb udeležilo, vršila se je prava národna zabava in napitnica za napitnico. Slavni pevski kvartet je z milimi domačimi in umetnimi pesmimi razveseljeval občinstvo. V lepem spominu ostane ta slavnost domačinu kakor gostu. Kranjska gora pokazala je, da je složna; pokazala je, kako da časti tiste, ki skrbé za njen dušni in telesni blagor. Lep utis je ona napravila tudi na goste. A še lepši utis bi slednji seboj odnesli, ko ne bi bili zapazili še toliko nemških napisov na javnih in privatnih poslopijih. Upanje pa imamo, da se bomo kranjskogorčani v tem oziru poboljšali. Č. g. primicijantu pa kličemo za slovo: Bog ga živi in ohrani mnogo let koroškim Slovincem, med kterimi bo mu delovati. Lepa hvala naj bo tu izražena tudi našemu preč. g. župniku A. Žlogarju, ki je toliki trud in skrb imel za priredbo slavnosti in okrašenje cerkve.

Iz Ljubljane. (Grof Badeni na Kranjskem.) Dne 3. in 4. t. m. se je mudil na Bledu in v Ljubljani ministerski predsednik grof Badeni, da se prepriča, kako se vršijo dela po potresu. Dne 3. je prišel na Bled, burno pozdravljen od zbranega občinstva. Slovesno se je blagoslovil sklepni kamen zdravniške zgradbe. Poklonili so se predsedniku razni uradi, duhovščina, občinski zastopi itd. Ljubljana je bila lepo okrašena, g. grofa so slovesno sprejeli, poklonile so se mu razne deputacije itd. Ministerski predsednik je obiskal tudi razne šolske in dobrodelne zavode, urade itd. Zvečer je bila serenada združenih društev. Vredno je pokazala Ljubljana svojo hvalo možu, ki jej je izposloval izdatno podporo. Pridružujemo se besedam, ki jih je v pozdrav ministerskemu predsedniku zapisal „Slovenec“ (št. 176): „Želimo, da se ob tej priliki tudi prepriča grof Badeni o zvestobi našega národa do države in sicer ne samo onega dela slovenskega národa, ki prebiva v naši deželi, marveč tudi onih trpinov, ki po drugih kronovinah živé v manjšini vodijo krvave boje za svoj národni obstanek, da tudi tem pomore do pravic, ktere vsakemu avstrijskemu národu zagotavlja državna ustava.“ Da bi tako bilo!

Iz Ljubljane. (Shod slovenskih delavskih stanov) vrši se v Ljubljani dne 15. in 16. vel. srpana v rokodelskem domu, poljske ulice. Namen važnega shoda je, da se krščanski možje pogovorijo o prepotrebni organizaciji slovenskih delavskih stanov, o varstvu delavskega, obrtnega in kmečkega stanú. Čas je resen; važno delo nas čaka. Da si brat ob bratu vname srce za krščansko-socijalne ideje in se pridobi vedno več novih, čilih sobojnikov za sveto stvar, temu služi posvetovanje. Spored je sledeči: Zborovalci se zbirajo dne 15. vel. srpana zjutraj v rokodelskem domu v poljskih ulicah: Ob osmi uri je sv. maša v cerkvi Jezusovega Srca. Prvo posvetovanje je od 9. do 12. ure v rokodelskem domu. Posvetovanje se nadaljuje od 2. do 4. ure. Ob 4. uri priredi slovensko katoliško delavsko društvo „Zvon“ veselico. Dne 16. vel. srpana ob 8. uri sv. maša v cerkvi Jezusovega Srca. Ob 1/2 10. shod slovenskega katol. delavskega društva. — Shodu, kterege naj bi se udeležili tudi koroški rojaki, želimo najboljšega uspeha.

Iz Ljubljane. (Družba sv. Cirila in Metoda) je od 21. sušca do 18. malega srpana t. l. preejala doneske: Ženska podružnica v Vel. Laščah 192 gld.; Mohorjani v

Dražgošah 1 gld. 60 kr.; sl. kmetska posojilnica na Vrhnikih 20 gld.; omizje pri Weberju v Laškem Trgu 1 gld. 50 kr.; g. Valentin Kolenc v Čemšeniku 8 gld. 14 kr. iz nabiralnice; sl. hranilnica v Glinjah 10 gld.; g. Ivan Vrankovič v Braslovcah iz nabiralnice 8 gld. 25 kr.; vesela družba v gostilni g. Jos. Pehanija v Žužemberku 1 gld. 10 kr.; g. F. Petek v Ljubnem na Štaj., nabral 2 gld. 50 kr.; moška podružnica v Trstu 100 gld.; č. g. župnik Vrhovnik 50 kr.; č. g. kapelan Ferjančič 20 kr.; g. Fr. Ban v Ljubljani 4 gld.; sl. posojilnica v Črnomlju 10 gld.; sl. hranilnica in posojilnica v Cerknem 10 gld.; šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani 16 gld. 90 kr.; iz nabiralnice pri č. g. Bl. Grei v Sempasu 2 gld. 40 kr.; sl. učiteljsko društvo kranjskega okraja 25 gld.; sl. posojilnica v Vitanju 10 gld.; sl. posojilnica v Marenbergu 10 gld.; rodoljubi v Kočevju 8 gld.; g. Kavčič nabral ob Hausenbichlerjevem pogrebu v Zalcu 17 gld.; kmetsko bralno društvo v Bočni 9 gld.; sl. uredništvo „Slovenskega Naroda“ zbirko 374 gld. 59 kr.; gosp. Ant. Janežič nabral v Ljubljani 10 gld. 10 kr.; moška podružnica v Idriji 4 gld. 28 kr.; sl. posojilnica v Radovljici 10 gld.; podružnica na Ziljski Bistrici 43 gld. 10 kr.; zbrani gospodje pri Sv. Bolfanku v Slov. Goricah 10 gld.; č. g. V. Aljancič, župnik na Dobravi pri Kropi, 150 gld.; za velikovsko šolo; iz nabiralnice v Svetinovi gostilni v Žirovnici 1 gld.; slovenski gg. profesorji ljubljanske višje gimnazije 100 gld. pokroviteljine; slovenska naselbina v Pulju po č. g. Ambrožu 50 gld. pokroviteljine; gospa M. Sebenikar na Rakeku iz nabiralnice 10 gld.; ženska podružnica v Sežani 110 gld.; podružnica na Greti 22 gld. 6 kr.; moška in ženska podružnica v Kamniku dohodek veselice 81 gld. 18 kr.; „tisti iz Kočevja“ 1 gld. 50 kr.; podružnica v Celju 17 gld.; sl. posojilnica v Celju 50 gld.; razne zbirke iz Celja 10 gld. 92 kr.; podružnica v Sempasu na Goriškem 16 gld.; moška podružnica v Starem Trgu pri Ložu 100 gld.; gg. cerkvena ključarja Jože Klun in Andrej Podboj v Ribnici 5 gld.; A. Koblar v Ljubljani 10 gld.; iz nabiralnice pri gosp. Prhavcu v Vipavi 2 gld. 71 kr.; izvenakademska podružnica v Gradcu 135 gld. 90 kr.; moška podružnica v Celju 77 gld. 92 kr.; g. V. Legat v Celovcu zbirko v „Miru“ 164 gld. 91 kr.; sl. posojilnica v Logatcu 10 gld.; ženska podružnica v Trstu 134 gld.; vesela družba v Trzinu 1 gld. 40 kr.; iz nabiralnice pri g. Fr. Pečetu v Starem Trgu pri Ložu 8 gld.; pri g. Iv. Benčini 65 kr. in kot dohodek veselice še 3 gld. 20 kr.; g. M. Simončič v Vavpji Vasi 5 gld.; g. J. Zotter na Gomilskem nabral 4 gld. 50 kr.; g. Val. Lapajne nabral v gostilni pri „Kroni“ v Idriji 1 gld. 20 kr.; sl. posojilnica v Ormožu 20 gld.; iz nabiralnice v Laknerjevi gostilni v Črnomlju 3 gld.; šenklaško-frančiškanska ženska podružnica v Ljubljani 52 gld.; slavna kmetska posojilnica ljubljanske okolice 35 gld.; podružnica v Mokronogu 9 gld.; č. g. J. Stabuc nabral pri Sv. Lovrencu nad Mariborom 7 gld.; gospa Marija Koblar v Litiji 10 gld.; šentjakobskotrnova ženska podružnica v Ljubljani 94 gld.; g. prof. J. Vidmar v Ljubljani 50 kr.; č. g. župnik Al. Bobek v Godovcu 2 gld.; č. g. Val. Škočir v Gradcu 5 gld.; podružnica za Velikovec in okolico 25 gld. 50 kr.; g. A. K. nabral v Sv. Križu pri Litiji 3 gld. 60 kr.; iz nabiralnice pri gosp. Hirschmanu v Radoljci 15 gld. 88 kr.; sl. posojilnica v Zg. Radgoni 10 gld.; iz nabiralnice na južnem kolodvoru v Gradcu 12 gld.; g. Fr. Pretnar v Ljubljani 5 gld.; g. J. Knez 1 gld.; g. Josipina Janša 1 gld.; sl. obrtno pomožno društvo v Ljubljani 10 gld.; po gospej dr. Tavčarjevi v Ljubljani zbirko 24 gld. 75 kr.; podružnica za Vuhred-Marenberski okraj 5 gld.; E. P. D. 1 gld.; moška podružnica v Trstu 200 gld.; namesto venca na krsto g. M. Medvedu v Zagorju: č. g. Fr. Miklavčič od Sv. Križa 1 gld.; g. J. Gregorič v Litiji 1 gld.; gospa J. Koblar v Litiji 1 gld.; č. g. J. Verhovnik 3 gld.; g. L. Svetec 10 gld.; g. M. Koblar 20 kr.; g. Beneš 50 kr.; dr. Pavlič 1 gld.; g. Nabernik 1 gld.; g. Vončina 50 kr.; g. Jare 50 kr.; g. Damjan 20 kr.; g. Oblak 50 kr.; g. M. Jenko 50 kr. in g. Lj. Roblek 50 kr.; podružnica na Greti 30 gld. 98 kr.; podružnica v Tolminu 58 gld. 78 kr.; č. g. dr. I. Janežič v Ljubljani 5 gld.; namesto venca na krsto g. kanoniku Klunu so darovali: č. g. Anton Jaklič v Trstu 5 gld.; gg. M. Kolar, J. Müller in J. Resman 6 gld.; č. g. Anton Notar, ekspozit v Plavju pri Trstu, 100 gld.; slavno uredništvo „Slovenca“ nabralo 30 gld.; češki državni poslanci 31 gld.; Minka Rebek v Ljubljani 1 gld.; g. F. M. 5 gld.; sl. posojilnica na Slapu pri Vipavi 10 gld.; g. J. Bučar nabral v Metliki 10 gld.; ženska podružnica v Prvačini 20 gld.; šentpeterska moška podružnica v Ljubljani 100 gld. pokroviteljine; tržaška ženska podružnica 65 gld. letnine in 47 gld. 28 kr. Ciril-Metodovih darov; g. M. Jurkovič 1 gld. in A. Ekar v Ljubljani 2 gld.; moška podružnica v Kranju 53 gld.; č. g. Augustin Škočir, kurat v Gradcu, 5 gld. kot mesečni prispevek; litjske Slovenke 200 gld. pokroviteljine; litjsko-smartinske Slovenke 100 gld. pokroviteljine; Narodna družba v spomin pok. dijaškemu očetu Luki Jeranu 10 gld.; vesela družba v mlinu 12 gld. 39 kr.; č. g. Fr. Jeršič izpod Šentjurja 2 gld.; iz nabiralnice v Svetinovi gostilni v Žirovnici 16 gld.; g. prof. Maks Pleteršnik 5 gld.; č. g. dr. J. Svetina 3 gld.; dva Notranjca 10 gld.; ženska podružnica v Kranju 74 gld.; gosp. A. Mesar iz Livka pri Kobaridu 31 gld.; akad. podružnica v Gradcu 100 gld. pokroviteljine; č. gg. mariborski bogoslovci 100 gld. pokroviteljine in 5 gld. 50 kr. dar.; volilo pok. duhovnika g. Fel. Knifca 89 gld. 47 kr.; volilo pok. g. Antona Spindlerja v Brezicah 10 gld.; gdč. Marica Nadlišek nabrala v Trstu 55 gld. 79 kr. v družbi z odbornicami; g. Franja Špiler nabrala v Šent Petru na Notranjskem 4 gld. 64 kr.; na Slančevem večeru v Črnomlju nabrali 8 gld.; podružnica v Vel. Pirešici 6 gld. 30 kr.; g. I. Šapla v Šturiji 3 gld.; g. Ferdo Špiler v Št. Petru nabral na praznik sv. Cirila in Metoda 4 gld. 34 kr.

Bog živi in blagoslovi vse rodoljubne in milostne darovalce! Ta izkaz kaže, kako tekmujejo vsi kraji drage nam Slovenije za dobro stvar. Niti jedna podružnica naj ne bode imenovana na prihodnji glavni skupščini med spečemi! Na noge blagajniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Krškega na Kranjskem. (Pedagogičsko društvo) je dopolnilo 10. leto svojega obstanka. Slovensko učiteljstvo se ozre lahko z zadovoljstvom na prvo desetletje društva, kajti društveno delovanje niso pohvalno priznale samo višje šolske gospoške, ampak društvene knjige so bile tudi pri predlanski učni razstavi v Gorici odlikovane. Najbolje morejo rodoljubi društvu vstreti z obilnim naročevanjem do sedaj še ne razpečanih društvenih knjig. Zato uljudno vabimo slovensko učiteljstvo in razumnštvo, naj seže po teh knjigah ter društvu pripomore do boljšega gmotnega stanja, ki je potrebno k daljnemu uspešnemu delovanju. Ob jednem pa prosimo, naj ostanejo tudi vsi dosedanji člani društvu zvesti;

naše gg. profesorje in č. duhovščino pa še posebej najuljudneje vabimo, naj pripomorejo društvu s pristopom in sodelovanjem do tega, da bode „Pedagogičsko društvo“ ustrezalo popolnoma ljudskemu in srednjemu šolstvu slovenskega naroda.

Iz Češkega. Na Češkem so katoličani ustanovili „Katoliški lidový spolek“ (katoliško ljudsko društvo), katerega namen je, širiti med Čehi katoliško zavest, ki je v zadnjem času zelo izginjevala. Čehi upajo, da s pomočjo tega novega društva uničijo liberalizem, kateri se je dozdej v vseh čeških krajih in mestih šopiril. Ob enem se je storil z novim društvom začetek katoliški ljudski stranki na Češkem. Tudi za Čeha bode kmalu navstala nova doba, doba vslobojenja in odrešenja iz židovsko-liberalnega gospodarstva. — Razun omenjenega so ustanovili Čehi še drugo politično društvo „Tisková liga“, katerega namen je z besedo in tiskom braniti katoliško vero in osebno čast katoliških oseb in društev. Društvo bode tudi pregledovalo časopise in knjige, v katerih se napada katoliška vera, in zavračevalo napade. — Dne 10., 11. in 12. velikega srpana bode v Pragi „slovstveni shod“, katerega priredi katoliško društvo „Vlast“ (domovina). Upati je, da bode shod mnogoštevilno obiskan. Povabljeni so češki plemenitaši, cerkveni dostojanstveniki, duhovniki, katoliška društva, uradništva vseh katoliških časnikov in sploh vsak Čeh, ki je iskren in zvest katoličan. Društvo „Vlast“ obstoji že 12 let in je že veliko dobrega storilo za češko katoliško stvar. Mnog štěstí! —č—

Glasovi nasprotnikov.

„Freie Stimmen“ se v 91. številki prav ostudno zaletujejo v č. g. vikarja Podgorca, češ, da kot načelnik slovenske posojilnice „nadleguje“ razne urade s slovenskimi vlogami. Čudno je le, da dobivajo „Fr. St.“ (mimogredé omenjeno, najslabši list koroški), iz uradov tako natančna poročila, v kakem jeziku kdo uradom dopisuje! Da nemška katoliška stranka priznava tudipravice Slovencev, to ne ugaja ljudem, katerim je národno hujskanje proti Slovincem glasno delo. — V isti številki se vjeda obskurni listič, da je gospod Mösslacher v Št. Ilju dal svoje prostore za zborovanje našega katol.-pol. društva. To vendar ni kaj hudega. Mož pač vé, kje si more v sedanjih hudih časih zaslužiti kak krajcar. Pisači od „Fr. St.“ mu gotovo ne dadó niti beliča zaslužiti. In ljudje, ki tako surovo pišejo, se imenujejo „svobodnjake“?!

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Volitve za koroški, gorenje-avstrijski, štajerski in šlezjski deželni zbor so razpisane, kakor smo omenili že zadnjič. Po imenovanjih kronovinah se je začelo že živahno volilno gibanje. Drugi deželni zbori, katerih volilna doba poteče letos, volijo nekoliko pozneje. Dal Bog, da si pridobé povsod uspehov poštene krščanske stranke. — V Galiciji se dosedanji ljudski zastopniki bojijo za svoje sedeže. Ljudstvo namreč želi novih zastopnikov, ki bi njegove pravice bolj zagovarjali in varovali, nego se je godilo doslej. — Vlada menda misli upeljati stalne okrajne šolske nadzornike. Sedanji se imenujejo le za nekaj let. Novo nemško-národno ljudsko stranko je dobro opisal drž. poslanec dr. Ebenhoch na nekem shodu tako-le: „Nova stranka ni po svojem programu in dosedanjem političnem delovanju nič drugega, kakor stara liberalna, cerkvi sovražna stranka v novi uniformi z bolj glasnimi trombami. Njen namen je, ovirati napredek v krščanskem duhu, skriva se pa zato za gospodarski program, katerega so katoliški listi razpravljali že pred petindvajsetimi leti. Kako puhla in ničevna so načela nove stranke, razvidi se iz tega, da se je na Dunaju poskušala zjediniti s krščanskimi socialisti, v Solnogradu s konservativci, v Linciu in Inomostu pa z liberalci.“ Kdor pozna naše nasprotnike na Koroškem, mora podpisati vsako besedo. — Ogerska židovska vladna stranka z vso silo in z najbolj nesramnimi sredstvi nasprotuje katol. ljudski stranki, ki vkljuba nasilju vendar le napreduje. Na njene shode prihaja vedno na tisoče poslušalcev.

Druge države. Nemška vlada je izdala stroge ukaze zoper socialdemokrate. Posebno vojaška uprava je strogo zažugala vojakom, da ne smejo imeti s socialisti niti najmanjših zvez. Težko pa, da bodo taki ukazi dosti kaj pomagali, ker s samimi ukazi se socialdemokracija ne bo zadušila, marveč treba odstraniti uzroke, radi katerih je nastala. — Na Kreti vré še zmirom in vidi se, da Turčija tam ne more narediti mirú. Znajo iz tega pa lahko nastati homatije med evropskimi državami. Kakor Turkom na Kreti, slaba prede tudi Špancem na otoku Kubi, kjer se španskim vojakom zeló slaba godi. — Južnonemška katol. delavska društva imajo dne 14. kimovca v Ambergu skupen shod. Dozdaj imajo ta društva 25.175 članov v 92 društvih. — Menelik je zopet

izpustil 40 laških njetnikov. Zoper laške delavce se je v Curihu na Švicarskem začela krvava gonja, ker sta dva laška delavca ubila nekega domačina. Razjarjeni meščani so razbili vse laške gostilnice in skladišča. Nemiri in pretepi so trajali več dni. Vojaštvo je moralo delati mir. — V Zveznih državah (Amerika) je v zadnjih petih letih število umorov poskočilo od 4290 na 10.500. To je strašna številka! Amerikanski brezverci jo hočejo znižati z brezversko šolo, toda, ker ta nima blagoslova božjega, zato se umori vedno bolj množé. — Splošni socialistični shod (kongres) je bil one dni v mestu Lille na Francoskem. Zastopani so bili tudi avstrijski rudečkarji. Zvonec nosijo kajpak židje. Mejnarnodni socialistični kongres je bil tudi v Londonu. Prišlo je okrog 800 zastopnikov iz vseh delov sveta.

Gospodarske stvari.

Protí ušem pri živini. Kedar hoče gospodar odpraviti od živine nadležne in sitne živinske uši, naj se ogiblje vseh nevarnih sredstev, ki imajo v sebi več ali manj strupa. Najnavadnejše sredstvo je voda, milo in kameneno olje (petrolej). Kakih 5 litrov vode se skuha in v tej vodi četrt kilograma mila (žajfe) razstopi. Še dokler ta zmes vre, vlije se v posodo, kjer je kakih 10 litrov petroleja. Ta trojna zmes se pet ali nekaj več minut prav dobro premeša. Kedar se ohladi, je nekako smolnata tekočina, ki se močno vleče. Ako jo hočeš rabití, raztopi en del te zmesi v vodi, ktere moraš osemkrat toliko vzeti, kakor zmesi. Če je vse do dobrega raztopljeno in tekoče, maže ali tere se s kartačo ali kosom sukna, ki je pomočen v napravljeno tekočino, živina, ki ima uši. S tem sredstvom ugonobi se vsakovrstni mrčes. Mazilo ima še pred drugimi pomočki prednost, da ne škoduje niti koži, niti dlaki, tudi v najmanjšem oziru ne.

Vsa salata, zlasti zimska, nam gre v cvet, tožijo mnoge gospodinje. To se pa lahko zabrani, ako se zareže kocenj blizu pod salatinu glavo, ko je že namreč ta precej trda postala, z ostrim in tankim nožem do stržena. S tem se vzame salati pol redilne moči in ona se ne more dalje razvijati ter ostane v trdi glavi. Za seme pa pustimo najlepše glave v cvet iti, katerim pa seveda kocenja ne smemo zarezati.

„Sl. G.“
Kako je treba napraviti čebelnjak? Da je mogoče čebelarju paziti na vse čebele in roje, naj ima vse panjeve v jednem čebelnjaku ali ulnjaku. Najbolj priprost čebelnjak ima streho in pri straneh in od zadaj je nekoliko opažen. Skrben in umen gospodar pa skrbi za dovršen čebelnjak. Prostor izvoli v kakem zatišji, da niso čebele izpostavljene vetrovom. Sprednja stran bodi obrnjena proti jutranjemu solncu. Okoli čebelnjaka naj bo izkopen mali jarek, po katerem naj teče, ako je mogoče, voda, da različni mrčesi ne morejo do čebelnjaka. Pri straneh in zadaj naj bo dobro opažen. Najbolje je, da ste dvojni steni; prazni prostor med stenama naj se napolni s pepelom. Med zadnjo steno in med panjevi naj bode precej prostora, da more čebelar panjeve v čebelnjaku pregledavati in snažiti. Spredaj naj bi se smeli ven jemati, da bi jih tatovi ne mogli krasti.

Lišaj pri goveji živini spraviš, ako deneš $\frac{1}{4}$ litra laškega olja in za 20 kr. kafe v eni posodi na peč, da se raztopi. S tem se žival namaže.

Repa, kako ji streči? Vsakdo ve, kako dobro dene rastlinam, ako jih otrebimo požrešnega plevela. Enako to velja tudi o repi. Ali bore kmetič ima ob času, kedar repa potrebuje pletve, toliko dela, da mu je sploh nemogoče misliti na to. Kaj tedaj storiti, da vsaj nekoliko ugodimo tej potrebi? Ne malo ugodnost, ktero nam sadež bogato povrne, storimo repi s tem, ako ji ob času, ko nekoliko začne repa glavice rediti, njivo prebranam o. To se stori lahko hitro, pa ima jako važen uspeh. Plevelu se potrgajo korenine in nekaj se ga popolnoma izpulí, repa pa z novo močjo požene kali, kakor bi ji pognojil. Tudi velja pravilo, koder je repa preveč gosto sejana, ondi bolj brnati, da se je nekaj izpulí in ostala uspešneje raste. Kmetovalci, zapomnite ta moj svet in ob svojem času poskusite, pa stavim kolikor hočete, da ne bodete se kesali!

„Dlj.“
Nekaj o klaji. Precej umetno je, molznim kravam prav in z uspehom polagati. Tu je namreč treba skrbeti za klajo, ki pospešuje mleko, rast in vse notranje organizme v svojem delovanju. Mleko, meso in še nekteri drugi deli ali prvi izvodi obstojijo večidel iz dušičnatih snovi. Iz snovi brez dušeca pa je n. pr. mast v prvi vrsti omeniti. Toraj spajati moramo pri polaganju klajo, ki ima bogato dušeca v sebi, s klejo z manj ali celo brez dušeca. Prve vrste klaje dajejo mlajši, zeleni deli rastlin, semena onih rastlin, iz katerih se različno olje stiska, in sočivje. Malo dušeca pa imajo korenine, slama in zrnje raznih vrst žita. Tu nahajamo namreč sladkor, skrobilo (Stärke), rastlinska vlakna (Faser) in še drugi snovi brez dušeca. A kako izbrati ali bolje rečeno spojiti

razne pridelke na njivi in travniku, da bi vsem zahtevam molzne živine vsaj nekoliko vstregel? Pravega odgovora še na to vprašanje ni, ker se še le poskuša, ktera bo prilična. Na večih stranéh hvalijo se naslednji smesi: ječmen, grahor in grah brez ječmena so zmesi, ki so se dobro obnesle. Kjer je ječmen zmešan z grahorjem, vzamejo se najmanj tri četrtinke ječmena in jedna grahorja in sicer se seje. Če je ječmen spojen z grahom, tedaj se vsejejo dve tretjini ječmena in jedna graha. Kedar pa oves z grahovjem seješ, vzemi tri četrtinke ovsu in jedno grahorja; več grahorja ni dobro, ker rad oves prerase in ker se da težko kositi. Dokler se z zelenjem polaga, priporoča se zmes, obstoječa iz dve tretjini ovsu, jedne šestinke graščine ali grahorja in jedne šestinke graha. Na zeleno naj se pa molzni živini polaga, brž ko je mogoče in tako dolgo, dokler je kaj zelenega dobiti.

Pravila za porabo petroleja. 1.) Petrolej se najvarneje hrani v posodi iz kositra na hladnem kraju. Petrolej se vname samo tedaj, če začne delati plin, za kar mu zadošča 31° C. topline. Zato je treba vse odstraniti, kar bi utegnulo povzročiti ogretje posode s petrolejem. 2.) Vlivati in izlivati se petrolej sme samo po dnevu, nikdar pa ne blizu ognja ali pri plamenu. Petrolej, ki ga prelijemo, lahko zakrivi, da se vname posoda, razleti ter povzroči življenju nevarne opekline. Na noben način pa se petrolej ne sme prilivati v goreče svetilnice. 3.) Stenj svetilnice mora biti popolnoma čist in suh. Pretanek stenj povzroči razbeljenje gorilnika in po tem tudi olja. Vlažen ali predebel stenj ne srča dobro. Vlažen stenj se najlože posuši z vročim likalnikom. 4.) Stenj in gorilnik se morata vsak dan očediti oglja. Svetilnica, ki se že delj časa ni rabila, se mora še posebno dobro osnažiti, predno se zopet rabi. Ostanke oglja razbelijo gorilnik, neravno prirezan stenj pa nareja saje. 5.) Zračne luknjice v gorilniku se morajo vsak dan očediti. Nerabljeni gorilniki naj se zamene z novimi. Čistost zračnih luknjic zabranjuje razbeljenje gorilnika, ki se pri prižiganju lahko onesnaži. 6.) Olje v svetilnici ne sme nikdar popolnoma izgoreti. Vedno mora biti v njej toliko olja, da je stenj namočen. Ko pa se stenj vsled pomanjkanja petroleja jame sušiti, stega se plamen v gorilnik, ogreje petrolej ter vname plin. 7.) Svetilnica z oljem se mora pred vsakim ogretjem skrbno čuvati. 8.) Svetilnica se ne sme nikdar nazaj privijati. S takim privijanjem se nič ne prihrani na petroleju, razbeli pa se gorilnik ter povzroča smradljiv, zdravju škodljiv plin. 9.) Svetilnica se ugasne s tem, da se rahlo pihne v cilinder, ko smo poprej stenj nekoliko nazaj privili. Če pa svetilnico samo privijemo, utegne nepaženo še dalje goreti ter zakriviti nesrečo. 10.) Priporoča se, zlasti v sobah, kjer so otroci, rabiti le viseče svetilnice, če je le količkaj mogoče.

„Kmet.“

Naša lekarna.

IX.

Skoraj ne utegnemo Vam vsega, kar Vam je ljubi Bog zdravil pripravil, spraviti v lekarno in apotekar ima tudi premajhne predalčke. Najbolj se mi mudi opomniti Vas na škoreco ali rman. To je od ljudi spoštovana in od imenitnih zdravnikov (n. pr. Werber, Lessing, dr. Stahl, dr. Hoffmann, dr. Schilling) pripoznana ter pohvaljena roža z celo belo glavico. Pravijo pa, da so rudeče močnejše. A belih zato ne zaničujemo! Najdete jo med „škodljivimi rastlinami“ (glej stran 416), a le zato, ker stare živina ne je rada. Na polju, travniku je rman siten, torej spravi mi ga, dragi, proč, v — lekarno, tam ne dela škode! Škoreca se kuha sveža ali suha. Če jo posušiš, pa zreži jo potem in hrani v zaprtih škatljah. A pojdi jo nabirat rajši prej ko slej. Zakaj ti bo? Dokler ni pretrda, daje izvrstno krmo. Zasekano perje se daje mladi kuretini med pičo, da prežene črve. Sicer je škoreca za vse črvesne nadloge, za vse ženske bolezni, želodec, glavo, pljuče, skrnino, kri. Rabi jo z drugimi rožami vkup, n. p. s šentjanževno rožo, prepotkom, žajbeljem (žavbejem) za kri; z bezgovjem in brinjem za sklepno trganje (revmatizem). Sveža trava stolčena ali suho cvetje s kamilicami zunaj navezано razdeli. Suho cvetje se s toplim namoči in toplo naveže. Dosti, vsega ne morem povedati. Oni mesec mislite še na: janež, encijanov koren, sladki janež, laneno seme, bezgovo grozdje, zelene orehe.

Nezreli orehi (veljajo, dokler je prebosti more) se s sladkorjem zakuhani jedo za slab želodec, kedar jed ne diši. Orehova skorja preganja črve, skrnino, kamen, staro bolenje zob. Olje iz zrna je za trakujo, suh lišaj. Drugo pa poiščete v „Dom. Zdravniku“ na str. 65—82.

Pa še druga zdravila Vam zorê v kratkem, ki je bote na ostrvah sušili, na vozeh vozili. Uganite kaj? O kako boste zdravi — polne voze zdravja! Želim Vam božji blagoslov, čisto vest

in dober tek. H koncu še dva dobra sveta za spomin.

1. Šole naj bi kupile knjigo: „Unsere Heilpflanzen in Bild und Wort von Richard Schümpfy“. Prelepa knjiga ima 140 podob zdravilnih rastlin v naravnih barvah s popisom. Velja 5 gld. 10 kr., dobi se pri „Kathol. Pressverein, Brixen“. Kako koristno, ako bi otroci zdravilne rože v živi podobni videli!

2. Kdor ne pozna priporočenega zdravila zanesljivo, naj je rajši pusti. Gotovo življenje je več vredno, ko pričakovano zdravje. Zgodilo se je n. pr., da je družina za mrzlico namesto mrzličnika (Bitterklee) skuhala si strupeno šmarnično rožo in je umrla. Sitnost je zgodila se tudi z žgočo (malo) koprivo in kopitnikom (Haselwurz), ki se kot zdravilo hvali. Glej „škodljive rastline“ stran 117., 181. in 206. Torej moramo pri novih zdravilih jako previdni biti. A ne ustraši se, ako najdeš kakih 20 zdravilnih rastlin v bukvah „škodljive rastline“, kajti pesek n. pr. je na polju škodljiv, doma pa koristen. Vsaj najdeš nekaj podob tam. Plečec najdeš na strani 342., črni koren 377., meto 393., 623. in 624., lapuh 410., škoreco 416., kamilico 417., neškodljivo koprivo 462., njivsko preslico (hvošč) 500., belo omelo 530., sv. Janeza rožo pravo 594., drugo 354., kumin in janež 575—577.

Apotekar.

Novičar.

Na Koroškem. Celovška trgovinska zbornica je sklenila, da ne pošlje zastopnika na ogersko razstavo v Budimpešto. — Novo pošto so dobili z dnem 1. vel. srpana v Št. Vidu v podjanski dolini. — G. Gustav Herbst, sin pliberškega župana, je postal doktor zdravilstva. — Nekaj koroških pevcev, na čelu jim neizogibni Dobernik, je romalo oni dan v Stuttgart na Nemškem k velikonemški pevski slavnosti. Kaj gospodje iščejo v „rajhu“, ni težko uganiti. Mi jim voščimo srečno pot, pa da se več ne povrnejo! — „Südmark“ bode prihodnjo soboto rogovilila v Šmohoru in Borovljah, dné 8. kimovca pa v Beljaku. — Huda nesreča se je zgodila dné 26. mal. srpana blizu Malnice. Zdravnik dr. Blodnig je s svojo ženo lazil po planinah. Ko sta počivala na neki trati, priletel je na enkrat kamen od vrha, brzkone je stopila kaka žival nanj, in zadel ženo tako, da je takoj obležala mrtva. Ko so njenemu očetu sporočili nezgodo, ga je zadela kap in je tudi on umrl. — Velikovški nemški pevci so imeli zadnjič veselico. Peli so še dobro, pa poslušalec ni bilo. Zavolj tega je vskipela jeza g. Pinterič-u, imenovanemu voditelju velikovških „Nemcev“. V jako jezičnem govoru je udrihal po onih, ki niso prišli. Prijatelje si z govorom pa menda ni pridobil. — Občinski odbor v Žel. Kapli je imenoval g. dr. Gobanc-a za častnega občana zbog njegovih velikih „zaslug“. — H katoliški cerkvi je prestopila gosp. Sof. Belič z Hrvaškega. — Nadvojvoda Ferdinand Este je dospel dné 2. t. m. na svoje letovišče v Löllingu. — Novo bolnišnico v Celovcu bodo blagoslovili dné 30. t. m. — Zastopstvo zavarovalne banke „Unio catholica“, ki zavaruje proti požaru, toči in razpoki pri cerkvenih zvonovih, je prevzel za grebinjski okraj Janez Nedved p. d. Gole na Krčanjah, pošta Grebinj.

Na Kranjskem. Dné 1. listopada se otvori v Ljubljani višja slovenska dekliška šola. Za ravnateljca je imenovan prof. dr. Požar. — Strela je ubila dné 24. malega srpana 29letnega Aleksandra Stareta v Radomljah. V hiši, kjer se je mudil Stare, je bilo tudi več drugih oseb, ktere je pa strela le omamila. — Dné 27. malega srpana po noči je v deželni blaznici na Studencu zgrabil blazni K. Drobas iz Trbovelj 10letnega bedastega fanta Lustrika iz Zg. Pirnič in ga telebnil s tako močjo ob tla, da mu je zdrobil lobanj in je ta takoj mrtev obležal. Poprej je Drobas napal postrežnico in jo hotel zadaviti, ta se mu je srečno izmuzala. Ko je ta hitela po pomoč, je zgrabil fantu in ga ubil. — Velik požar je uničil na Bohinjski Beli pri Bledu 7 hiš z gospodarskimi poslopji vred in 8 prašičev. Škoda je velika. — Utonil je v Blejskem jezeru natak T. Haber iz Dunaja. Šel se je kopat, a ni bil popolnoma več plavanju in je utonil. — V Bohinji so zasledili medveda, ki se klati po ondrotnih planinah. Napravil je že precej škode mej ovcami. Šlo je že več mož na lov, a ga niso dobili v pest. — Dné 30. malega srpana je bil v Ljubljani evharistični shod na čast sv. Rešnjemu Telesu. Udeležilo se ga je 120 duhovnikov. — V Novem mestu je postal župan odvetnik g. dr. J. Šegula. — V ljubljanski hiralnici je umrl duhovnik č. gosp. P. Berčič po mučni bolezni. — V Jesenicah na Gorenjskem se je naselilo nekaj nemških delavcev in uradnikov, ki sedaj po tamošnji okolici na vso sopo razširjajo nemškutarijo. Graška „Tagespost“ kliče jim na pomoč ves nemški svet. Predrznost teh ljudi sega res daleč. Pričakujemo, da jim bodo tamošnji rojaki primerno odgovorili z odločnim narodnim

delom. — Slovensko katoliško-delavsko društvo je dné 2. t. m. imelo sijajen shod v Cirknici.

Na Štajerskem. „Südmark“ je ustanovila v Velenji otroški vrtec. Nad to zares otročjo mislijo se vsi smejejo; zakaj jim bo neki? Bodo morda šoštanjski in velenjski „südmarkovci“ sami hodili tja igrat „ringa-ringa-raja“? Učiteljica za to je že tam z letno plačo od 300 gld. Godi se ravno tako, kakor s šulferajnskim otroškim vrtecem v Velikovecu! — Na Rogozi zunaj Maribora je pogorelo dné 27. m. m. 14 hiš z gospodarskimi poslopji. Zažgal je neki 19letni fantalin iz mašeevanja. — Novo župnijsko cerkev v Poličanah so knezoškof Mihael slovesno blagoslovili dné 30. mal. srpana. — Nanagloma umrl je na Dobrni deželni poslanec dr. Wokaun, strasten nasprotnik Slovencev. — Slovensko društvo skliče kmalu zaradi bližajočih se deželnih volitev svoj odbor in zatem velik shod zaupnih mož iz vseh slovenskih okrajev štajerskih, in sicer v Maribor. — Mariborsko katoliško-delavsko društvo je dné 2. t. m. slovesno blagoslovilo novo zastavo. — Po trtni uši okuženih vinogradov bilo je do konca 1. 1895. na Štajerskem 11.894.14 hektarov; uničenih po trtni uši pa 3.300 hektarov; ameriškanskih trt pa se je nasadilo 1.081.76 hektarov. — Za načelnika celjskega okrajnega zastopa je izvoljen g. dr. Srnc.

Na Primorskem. Borba za slovensko šolo v Gorici se nadaljuje. Mestni zbor se še vedno kuja in poslopja za šolo noče postaviti na primeren kraju v mestu, marveč izvan mesta. Pa tudi slovenski stariši ne odstopijo od svoje pravice. — Na Voloskem se nastani za odvetnika g. dr. K. Janežič iz Celja. — Toča je precej klestila vinograde na Vipavskem in krog Tržiča. — Sadje je na Goriškem letos zelo dobro obrodilo. Samo z goriške železniške postaje so odposlali za pol milijona češenj. — Laška „lega nacionale“ ustanovi v Devinu laško šolo. Ni je treba. — Pri občinskih volitvah v Moščenicah so dobili Slovani večino.

Po drugih deželah. Saksonski kraljevi princ Maksimilijan je bil v Eichstetu posvečen za duhovnika ter obhajal dné 2. vel. srpana v Draždanah novo mašo. — V Perbenyke-Bodrogkörü na Ogerskem je strašen požar naredil veliko škode. Pogorelo je popolnoma 40 hiš in mnogo gospodarskih poslopj. Zgoreli so vsi pridelki, mnogo živine in trije otroci. — Na Poljskem je pogorelo mesto Podvoločiska. Več sto ljudi je brez strehe. — V kiparski šoli na Dunaju je dobil prvo darilo Slovenec, akademik Alojzij Repič iz Vrhpolja pri Vipavi. — V lokebskem rudokopu na Češkem so delavci zahtevali, naj se odpuste vsi tuji delavci. Ker se tej želji ni ustreglo, napadli so domači delavci tuje in uneli krvavi boj. — Neki ruski kozak je te dni ustrelil gališkega kmeta, ki je hotel pri Mislovcu prestopiti rusko mejo. Nekega avstrijskega finančnega uradnika, ki je bil prihitel, je pa kozak obstrelil. — V Zagrebu stala je zadnjič velika družba drznih stenjeviških roparjev pred porotniki. 8 zatožencev je oproščenih; 17, med njimi 2 ženski, obsojenih na smrt, ostali pa so kaznovani z ječo od 3 mesecev do 20 let. — Od vseh strani se poroča o hudi uri. Na Dunaju, v Trstu, Lvovu itd. so napravili nalivi, toča itd. silno veliko škode.

Slovenske novice. Moskovski občinski zastop odpré še letos v spomin carskega kronanja 25 novih srednjih šol in ustanovi za vdove in sirote mož, ki so prišli ob življenje pri nesreči na Hodinskem polji, zavetišče. Car je v ta namen daroval 20.000 rubljev. — Slavni prof. Zaharjin v Moskvi je bil od črnogorskega kneza Nikole odlikovan z Danilovim redom I. vrste, ker je ozdravil princa Mirka. Zaharjin je pa daroval 15.000 rubljev črnogorski vladi, da bi oskrbela dobro pitno vodo trgu Danilovu gradu. — Nesrečne naše brate, ogerske Slovake, je zadel težki udarec; umrl je jim po dolgi in težki bolezni dr. S. Medvecký, odvetnik v Zvoleni. „Narodnie Noviny“ o njem pravijo, da je spadal med najčistejše, najplemenitejše in najdelavnejše slovaške rodoljube. — V knjižici „Zábavy večerní“, ktero v zlati Pragi izdaja duhovnik Fr. Pohunek, izšel je prevod slovenskega romana „Od pluga do krone“, kterege je spisal J. Bedenek. Prevod je oskrbel Josip Končar. Prevod krasijo lepe slike. Ob novem letu izide češki prevod Erjavčeve povesti „Huzarji na Polici“ iz peresa našega vrlega sotrudnika g. Fr. Štingla v isti knjižnici. — V Pragi je umrla gospá Jindřiška Vlčková, znana rodoljubkinja; odlikovala se je z veliko radodarnostjo. „Več. Noviny“ o nji pišejo, da je izvrstno porabila vse talente, ktere ji je zupal Bog; pomagala je povsod, kjer je le mogla, s svetom in delom. — Vseučilišče v Budimpešti je imenovalo slavne srbskega pesnika Zmaj-Jovana Jovanovića in imenitnega slavista Vatroslava Jagića častnimi doktorji modroslovja. — V Belem gradu je umrl Manojlo Djordjević Prizrenac, zelo spretni časnikar in pisatelj. Za Kollerove dobe je živel v Pragi, kjer je bil obsojen v ječo zavoljo slovanske narodne stvari na dolgo vrsto let. Oproščen je

bil še le 1. 1875. — V Banatu se začnajo ustanovljati srbske zadruge proti novošegni obleki, ktera podkopuje blagostanje srbskega naroda. Namen teh zadrug je, poučiti narod o važnosti doma prirejene obleke.

Nove knjige. List za mladino, ljubljanski „Vrtec“ s prilogo „Angelček“, je še vse premalo znan po Slovenskem, dasi stane samo 2 gld. 60 kr. na leto. Premožnejši slovenski stariši, ki imate šolo obiskujoče otroke, naročite svoji deci ta izvrstni časopis! — Kleinmayrova bukvarna v Ljubljani je izdala: „Lirske in epske poezije“. Napisal A. Aškerc. Zbirka obsega poezije znanega pesnika iz novejšega časa. Nevezana stane 1 gld. 30 kr., vezana 2 gld. — „Obrednik za cerkvenike“ ali natančen pouk za cerkvene služabnike, ki ga je sestavil vlč. g. Jernej Voh, nadžupnik v Konjicah, je izšel v tiskarni sv. Cirila v Mariboru v drugem popravljenem natisu. Jako lična, v platno vezana knjižica, broječa 160 strani, stane samo 40 kr., po pošti 43 kr. Knjižico priporočamo. — „Knjižnice za mladino“ je izšel 19. snopič. Obsega spis: „Slavoj in Ljudmila. Milosrčna brat in sestra. Zbirka kratkočasnih in poučnih pogovorov o živalih. Slovenski mladini nabral in priredil J. Dimnik. Cena 25 kr., celemu letniku 2 gld. 40 kr.

Raznoterosti.

Za vojake. Za celo leto nas stanejo naši vojniki 154.260.959 goldinarjev. Od tega plača za nje naša polovica 73.587.452 gld., Madžarji pa samo 31.337.471 gld. To so ogromne svote. Bajonetov je lahko vedno več in puške so vedno boljše, toda zraven je tudi vedno manj kruha za delavske stanovce. Kam bomo prišli? Hudo čutimo vojaško breme pri davkih še hujše pa pri delu. Kdaj bode vendar višja gospoda spoznala, da nas oboroženi mir mora spraviti ob nič? Nekdaj je cele okraje opustošila vojska, zdaj pa nas tako grozno tare oboroženi mir. Čudno, kako se časi spreminjajo!

Vse se preminja. Člen avstrijske delegacije dr. Bareuter je razkril čudno dogodbo. V javni seji je povedal, da je vojaško častno sodišče prisililo nekega poročnika (lajtenanta), da se je moral odpovedati vojaštvu, ker je na dopustu mudeč se pri svojem bratu, lastniku večjega posestva, temu pomagal orati. S tem, da je mož prijel za plug, je osramotil cesarsko suknjo! Tako ni bilo vedno. Saj so nas naši učitelji učili v šoli, da je cesar Jožef II. sam prijel za plug in je oral. Za-nj to ni bila sramota — dandanes pa je.

Živ — pokopan. V Saseriju v Italiji je neki kmet pahnil nekega 12 letnega pastirja v malo brezno in to zasul, potem pa odgnal pastirjevo čredo. Dečka so dlje časa zaman iskali. Še-le zdaj, ko je najbrž kaka lisica delo izkopala njegovo truplo, se je stvar pojasnila.

Iz maščevanja. V vasi Szill pri Pečuhu je napadel v noči od dne 29. na 30. roznika mlinarski pomočnik gostilničarja Adlerja s sekuro ter ga ubil. Nato je umoril tudi njegovo ženo ter 14-letnega sina in 11letno hčer. Mlajšim otrokom ni storil nič žalega. Pri sodišču je zločinec izpovedal, da je dovršil zločin radi tega, ker je hranil gostilničar njegovo obleko, dokler ne plača gospodarju dolžnih 5 gld.

Kako dela cerkev za reveže? Usmiljeni bratje so imeli koncem leta 1895. na Laškem 25 bolnišnic z 2367 posteljami; v Siciliji 3 s 316 posteljami; na Francoskem 9 bolnišnic z 3540 posteljami; v Avstriji 20 bolnišnic z 1535 posteljami; na Ogerskem 13 bolnišnic z 1162 posteljami; na Nemškem 20 bolnišnic z 2552 posteljami; na Španjskem 14 bolnišnic z 2000 posteljami; v Palestini 2 bolnišnici z 20 posteljami. Vsega skupaj imajo torej usmiljeni bratje 106 bolnišnic z 13.492 posteljami, kjer so popolnoma zastoj z vsem preskrbljeni ubogi bolniki. Vseh usmiljenih bratov je 1489. Samo ta red, ki zbira junake krščanske ljubezni v službi bolnih revežev, je stokrat več storil za trpeče ljudstvo, nego vsa judovska liberalno-socijalno-demokratska druhal, ki ne zna družega, nego blatiti vero in cerkev in kamenje in blato metati na dobrotnike človeštva. „Gl.“

Kje je največji mraz? Menda v Selah, ker tam nosi Mati božja dobrega sveta na oltarju še zdaj dvojno obleko. Tudi ima Zveličar na križu pri Travniku v srednjem Kotu ves čas nazobčano srajco na sebi. Pa še reci kdo, da v Selah ni največji mraz!

Vesolja — umrl. Sin lekarnarja Specialota v Palermi je bil šel z laško vojsko v Afriko in je pri Aduvi postal deležen udarcev, s kterimi so črni Abesinci napadli laške kulturonošce. Po nesrečni bitki se je raznesla novica, da je lekarnarjev sin našel smrt na bojišču. Oče in lekarnar se je bil že utolažil, kar so se v nedeljo odprla vrata in v lekarno je stopil — sin. Stari lekarnar se je tako razveselil, da ga je zadela kap. S klicem: „Moj sin, moj ljubi sin“ se je zgrudil mrtev.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Razpisane so župnije Št. Martin na Ravnem, Timenica (do 9. kimovca) in Osoje (do 14. kimovca). Na župnijo Nemški Plajberg je prezentovan tamošnji provizor č. g. Lad. Kaufman.

Poziv!

Že pred par leti se je bila sprožila misel, naj bi se velevažnemu pisatelju slovenskemu, Davorinu Trstenjaku, uzidala v dokaz iskrene hvaležnosti na rojstni hiši v Kraljevcih pri sv. Jurju ob Ščavnici spominska plošča. Ker pa se je — ne vemo zakaj — odlašala slavnost od leta do leta, poprijel se je s hvalevredno odločnostjo in požrtvovalnim navdušenjem bližnjemu rojak, gosp. dr. Jurtela, odvetnik v Smariju, letos z nova te ideje ter sklical v to svrhu na dan 2. velikega srpana t. l. k sv. Juriju ob Ščavnici posvetovalen shod, kterega so se ukljub slabemu vremenu blagovolili udeležiti zastopniki čestite duhovščine in posvetnega razumnštva iz bližnjih okrajev. Po daljšem posvetoivanju se je sprejel jednoglasno predlog gosp. dr. Jurtela, vzidati vendar enkrat, in sicer dne 6. kimovca t. l., Davorinu Trstenjaku skromen spomenik.

V to se je sestavil takoj poseben odbor: načelnikom je bil voljen per acclamationem gosp. dr. Jurtela, namestnikom in ob enem denarničarjem častiti gosp. J. Kunce, tajnikom stud. iur. gosp. M. Senčar pri sv. Jurju ob Ščavnici. Vsi navzoči so obljubili, zastaviti vse svoje moči, da se vrši slavnost dostojno nepozabnega nam Davorina. — Plošča od sivoga marmorja s primernim napisom se je že naročila. V pokritje stroškov je sklenil posvetovalni shod apelovati na blagodušnost hvaležnega naroda, za kterega si je pridobil pokojnik v teku svojega vstrajnega, plodonosnega delovanja nevenljivih zaslug. Odbor se toraj obrača tem potom z iskreno prošnjo do vseh rodoljubov, naj blagovolijo nabirati ter pošiljati prispevke častitemu g. J. Kunce-tu, župniku pri sv. Juriju ob Ščavnici.

Ker vsopred slavnosti kmalu objavimo, bodi za sedaj še omenjeno, da je prevzel skrb za petje gosp. J. Strelec, nadučitelj pri sv. Andražu v Slov. goricah.

Eventuelna vprašanja in želje naj se blagovolijo naznaniti gosp. tajniku.

Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 3. vel. srpana 1896.

Odv. dr. Jurtela,
načelnik.

Jur. Matevž Senčar,
tajnik.

Župnik Ivan Kunce,
namestnik in denarničar.

Z ozirom na poziv v „Miru“ št. 15. so za nagrobni spomenik pokojnega gospoda profesorja Josipa Lendovskega darovali:

Prošt in dekan Janez Marinič v Dobrlivesi 2 gld., novomašnik And. Romauch 2 gld., novomašnik Jan. Smolej 2 gld., bogoslovec Matej Trepal 1 gld., pref. Fr. Korošec v Mariboru 1 gld., profesor Fr. Štifter v Kalugi 1 gld. 25 kr., c. in k. polkovni zdravnik dr. Treiber na Dunaju 1 gld., župnik Jak. Seebacher v Opačah 1 gld. Skupaj 11 gld. 25 kr.

Loterijske srečke od 1. vel. srpana.

Trst 28 6 30 70 62
Linc 60 76 30 19 89

Tržne cene v Celovcu

dne 6. vel. srpana.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	32	5	40
rž	3	45	4	31
ječmen	3	11	3	88
oves	2	67	3	34
hejda	3	80	4	75
turšica (sirk)	3	54	4	42
pšeno (kaša)	8	—	10	—
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	95	1	55
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. — kr. do — gld. — kr. kisto 1 gld. 20 kr. do 2 gld. — kr., slama po 1 gld. 25 kr. do 1 gld. 60 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 76 do 80 kr. kila, maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po — do — gld.

➔ Današnja številka obsega osem strani. ➔

Naznanila.

Služba mežnarja in organista

(cecilianca) se oddá v Lipi nad Vrbo. Več pové cerkveno predstojništvo.

Učenec

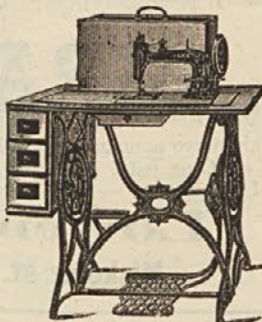
dobrih starišev, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se v trgovini špecerijskega in galanterijskega blaga. Dragotin Repe, Bled, Gorenjsko

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje in šivilje: najboljšje in najcenejše šivalne stroje vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi železne blagajnice, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po cenl popravlja v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante.

Costilna z gospodarstvom

v dobro obiskani vasi ziljske doline na Koroškem se dá zavoljo družbinskih razmer takoj v najem. Eventuelno se tudi prodá. — Več pové: M. W. poste restante v Bolzanu na Tirolskem (Bozen. Tirol).

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljšje, čudovito učinkujoče in bolečine olajšujoče sredstvo proti protinu, trganju po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak, izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gld. 50 kr.

Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franko.

Benedikt Hertl, vlastelin grajščine Golič pri Konjicah (Gonobiz) na Štajerskem.

Novo sèzidano posestvo,

kakih 10 minut oddaljeno od Velikovca, ki ima okolu 100 birnov posetve in je posebno pripravno za mlekarstvo obrt, je zaradi družbinskih razmer na prodaj ali pa se dá v najem. Poleg posestva se nahaja lep vrt za sadje in zelenjavo, vse arondirano in v dobrem stanu. Natančneje o tem se izve pri g. Fr. Tratniku, gostilničarju pri „Elefantu“ v Celovcu, kolodvorske ulice hiš. št. 25.

Velika zaloga
kovanih železnih cevij za vodovode

po tovarniških cenah pri
Konradu Proschu v Celovcu,
tovarna za kmetijske stroje.

Služba organista in mežnarja

v Gutštanju na Koroškem se oddá s 1. vinotokom t. l. Dohodki: v denarju približno 250 gld. in prosto stanovanje. Prosilec mora dobro izurjen biti v petju in orgljanju. Cerkevno predstojništvo Gutštanj (Gutenstein).

Občnam na Koroškem

s tem uljudno naznanjamo, da je podpisana tiskarna, vstrežaje želji raznih slovenskih občinskih predstojništev na Koroškem, založila več dvojezičnih slovensko-nemških tiskovin, in sicer:

Poselske knjižice

vsled poselskega reda za vojvodino Koroško z dne 19. sušca 1874 z dodatkom k poselskemu redu. 8°, 65 strani, vezan izvod 12 kr.

Knjižice za občinske doklade,

100 vezanih izvodov za 3 gld.

Postava iz dne 10. roznika 1894. leta,

s ktero se nadatek ali likof kmetijskih poslov uravná. V slovensko-nemški izdaji. 100 komadov 2 gld.

Nadatne izkaznice (likofni listi)

slovensko-nemške, 100 komadov 50 kr.

Mrtvaški ogledni list,

4°, 100 kom. 80 kr.

Spričevalo ubožtva,

folio, 100 kom. 1 gld.

V zalogi ima tudi

pooblastila za volitve v občinski odbor

100 komadov za 80 kr.

Krajnim šolskim sovetom

naznanjamo, da ima v zalogi in na prodaj: vabila k sejam krajnega šolskega sveta, 4°, 100 iztisov za 50 kr.;

pozivnice zaradi šolskih zamud

v smislu §§ 27.—29. šolske postave od dne 1. prosinca 1870. l., 4°, 100 iztisov za 50 kr.;

opomine za oglašanje za šolo godnih otrok v smislu § 25. postave od 17. prosinca 1870. l., 100 iztisov za 50 kr.

Za obila naročila se priporoča

tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Poslužujte se in pijte
le samo

Tauber-jevo sladno kavo z imenom „Hanna“,

ki je gledé na prijetno dišavo in vrednost redilne snovi nedosegljiva.

Sprejme se učenc,

ki je zadostil šolskim dolžnostim, v pekarno
Janeza Hafnerja v Borovljah takoj.

Iz Ljubljane.

Blagorodni gospod pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Posiljatev Vašega izvrstnega zdravila sem z veseljem prejel. Ob enem Vam pošljem 5 dolarjev, za kateri znesek mi blagovolite vnovič sledeča zdravila, ktera mi zelo pomagajo, poslati:

- 1 tucat doktor pl. Trnkóczy-ja kapljice za želodec.
- 2 zavitka " " " odvajalnih (čistilnih) krogljic.
- 1 tucat " " " cveta zoper trganje.
- 3 steklenice " " " zeliščnega soka.

Pozdravlja Vas Vam udani **Josip Schneller.**

Calumet U. S. Michigan, Severna Amerika, 23. mal. travna 1886.

Ta domača zdravila dobijo se najceneje po pošti; so mnogo let izkušena, z dobrim vspehom rabljena, narajena po originalnem navodilu doktor pl. Trnkóczy-ja, oblastnijsko potrjena. Vsako zdravilo ima postavno varstveno znamko, je najboljše kakovosti, vedno sveže in s tisoči zahvalnih pism enakih zgorajšnjemu.

Posebno so doktor Trnkóczy-ja

Maria Zell. kapljice za želodec,
krepjujoče, sliz raztvorjajoče, odpenjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja odvajalne (čistilne) krogljice.

1 skatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld. 5 kr., 5 zavitev 4 gld. 75 kr.

Sok za prsi, pljuča in zoper kašelj

ali doktor pl. Trnkóczy-ja planinski zeliščni sirup, prirejan iz lahko pretravljivega vapičkovega železa, pomirja kašelj, raztaplja sliz, polajšuje bolečine, boljša draženje pri kašljanju, pomnožuje slast do jedi, pospešuje kri, krepi in poživlja.

1 steklenica 56 kr., 1/2 tucata 2 gld. 50 kr.

Zoper trganje in revmatične bolečine

je doktor pl. Trnkóczy-ja cvet zoper trganje kot najboljšo priporočilo proti bolečinam v križi, v rokah in nogah ter dobro gódi v okrepitve in novopozitvenje po dolgi hoji, težkem delu itd.

1 steklenica 50 kr., 1/2 tucata 2 gld. 25 kr.

Vse te, kakor tudi vsa druga zdravila razposilja na vse kraje vsak dan po pošti

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža
Ljubljana, Kranjsko.

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu in čestiti duhovščini priporočamo s tem najuljudneje svojo popolnoma novo urejeno in z najnovejšimi stroji in črkami oskrbljeno

družbino tiskarno

v blagohotna naročila. — Razne knjige, molitvenike, uradne in pisane zavitke, spovedne listke, vizitnice, pisma za trgovce, račune, cenike, časopise itd., sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari, bode naša tiskarna točno in vestno ter po najnižjih cenah izvrševala.

Priporočujoč se čestiti duhovščini in slavnemu občinstvu za obila naročila, beleži

z odličnim spoštovanjem udano

vodstvo tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu.

➔ Za porabo sadja. Za pridelovanje vina. ➔

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmoglost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

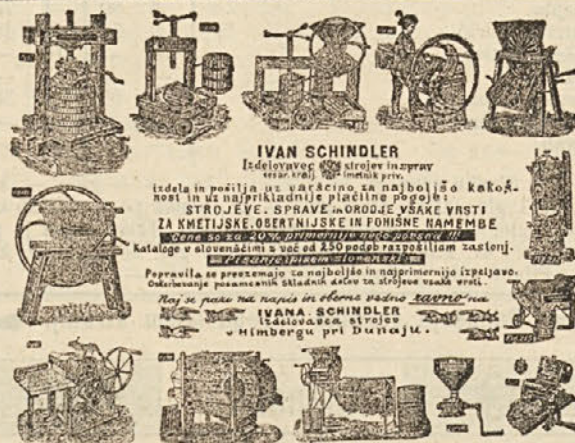
e. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II. Taborstrasse št. 76.

Obdarovani z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznalna pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

IVAN SCHINDLER

Izdelovalec strojev in naprav

izdelava in popravila vse vrste strojev in naprav

STROJEVE SPRAVE: GROZDNE VRSKE ZA KMETIJSKE, OSERTNIJSKE IN FOMISNE NAMEMBE

Kataloge v slovenskem in vseh od 250 različnih razpisilam zastoj.

Prepravila se prezemajo na najboljše in najprimernejše izpoljavo.

Obdelovanje posameznik skladnik delov in strojev vsake vrste.

Novi se pravi na razpisih in obsema področje „Schindler“

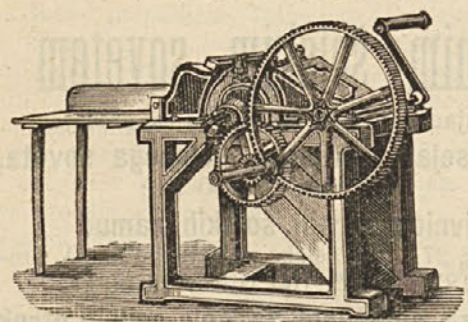
IVANA SCHINDLER

Izdelovalec strojev

v Nürnbergu pri Dunaju.

Val. Wigele, prej Jožef Erlach

v Korpičah pri Beljaku, pošta Rekarja ves
priporoča svoje dobre:

rezalnice za krmno, mlatilnice,

žrmlje, stiskalnice za zobe pri žagah, vse železne dele za vodne žage.

➔ stiskalnice za olje in sadje itd. ➔

Tudi popravlja vse stroje točno in po najnižjih cenah.

Dobro obiskovana gostilnica

z zemljiščem se dá v najem v Št. Janžu v Rožni dolini. Več pové posestnik Rupert Kropivnik v Št. Janžu, pošta Bistrica v Rožni dolini.

Nedavno odlikovano na higijenski razstavi v Londonu s prvimi darilom, z zlato kolajno.

Med vsemi do sedaj naznanjenimi sredstvi proti skrnini, trganju po udih, čutniški bolezni v zobeh in glavobolu se od prvih zdravniških veljakov kot najboljši pripomoček priporoča

„MIRAKULIN“

ki gotovo pomaga in je najboljšo zdravilo proti tem boleznim. Cena jedni steklenici je 1 gld., po pošti poštnine prosto 1 gld. 20 kr. — Dobiva se v lekarni

Löwenapotheke,

Miskolcz št. 188 na Ogerskem.

Jajca za valjenje

pristnih brahma-kokošij komad po 15 kr., holandskih, črnih, z velikimi belimi čopi, komad po 25 kr., hondsans komad po 25 kr., pristnih štajerskih kokošij komad po 10 kr., srebrnih paduvank komad po 30 kr., langhans komad po 30 kr., puranov komad po 30 kr., srebrnih wyandottes komad po 30 kr., italijank komad po 30 kr., prtilkovk komad po 20 kr., košinsink komad po 25 kr., sedmograških golovratk komad po 20 kr., dorking komad po 25 kr., jokohank komad po 50 kr., endemskih orjaških gosij komad po 1 gld., pekinških rac komad po 20 kr., velikih štajerskih rac komad po 20 kr. Razposiljam jajca za valjenje živalij čistega plemena, ki so že bile večkrat odlikovane in dajem jamstvo za čistost in pristnost plemen.

Maks Pauly, Köflach (Štajersko).

Pozor!

Podpisani priporoča sledeča natorna vina:
Retzer po 24 kr., Dornberger 26 kr., muškatelec po 28 kr., rudeči Tirolec po 20 kr., vsa čisto pristna.

Dalje: Razne mineralne vode; glavberjevo in grenko (angleško) sol poštnine prosto do vsake železnične postaje 100 kilogr. po 4 gld. 50 kr. Otrobe in moko za živino. Roman- in portlandcement po najnižjih cenah. Sploh razno specerijsko blago, moko in žgane pijače v velikem in po drobnem.

Amand Prosen,

v Celovcu, kosarske ulice.